

**Uplatnění absolventů Vysokého učení
technického v Brně v praxi**

absolventi z let 2009 a 2010

Obsah

1 Úvod	3
2 Teoreticko-metodologická část	4
2.1 Situace na trhu práce	4
2.2 Metodologie výzkumného šetření	10
Cíl výzkumu	11
Metodologie výzkumu	11
Základní výzkumné otázky	11
Základní a výběrový soubor	13
Návratnost	14
3 Výsledky dotazníkového šetření	16
3.1 Vstup absolventů na pracovní trh	16
Doba hledání prvního místa	16
Způsob hledání prvního místa	19
Kvalifikovaná práce a kontakt se zaměstnavatelem během studia	23
Nástupní plat	25
3.2 Aktuální uplatnění absolventů VUT na trhu práce	30
Aktuální pracovní status absolventů VUT	30
Nezaměstnanost	31
Aktuální zaměstnavatel absolventů VUT	33
Velikost zaměstnavatele	35
Zaměření firmy a sektor hospodářství	37
Pozice absolventů ve firmě	39
Stávající platové ohodnocení	41
Platová dynamika	44
Využívání získané kvalifikace	46
Představy versus realita	47
Spokojenost s aktuálním místem	49
Pociťovaná obtížnost hledání nového místa	50
3.3 Ohlédnutí za vzděláváním na VUT	52
3.4 Zpátky do školy?	58
4. Závěr	67

1 Úvod

V této zprávě předkládáme další, v pořadí již páté, výsledky šetření uplatnění absolventů Vysokého učení technického v Brně. Jedná se o zavedený longitudinální výzkum, který druhá největší brněnská univerzita provádí již od roku 2003. Máme tak k dispozici srovnatelné údaje o uplatnění absolventů VUT od absolventského ročníku 1999 až po absolventský ročník 2010.

2 Teoreticko-metodologická část

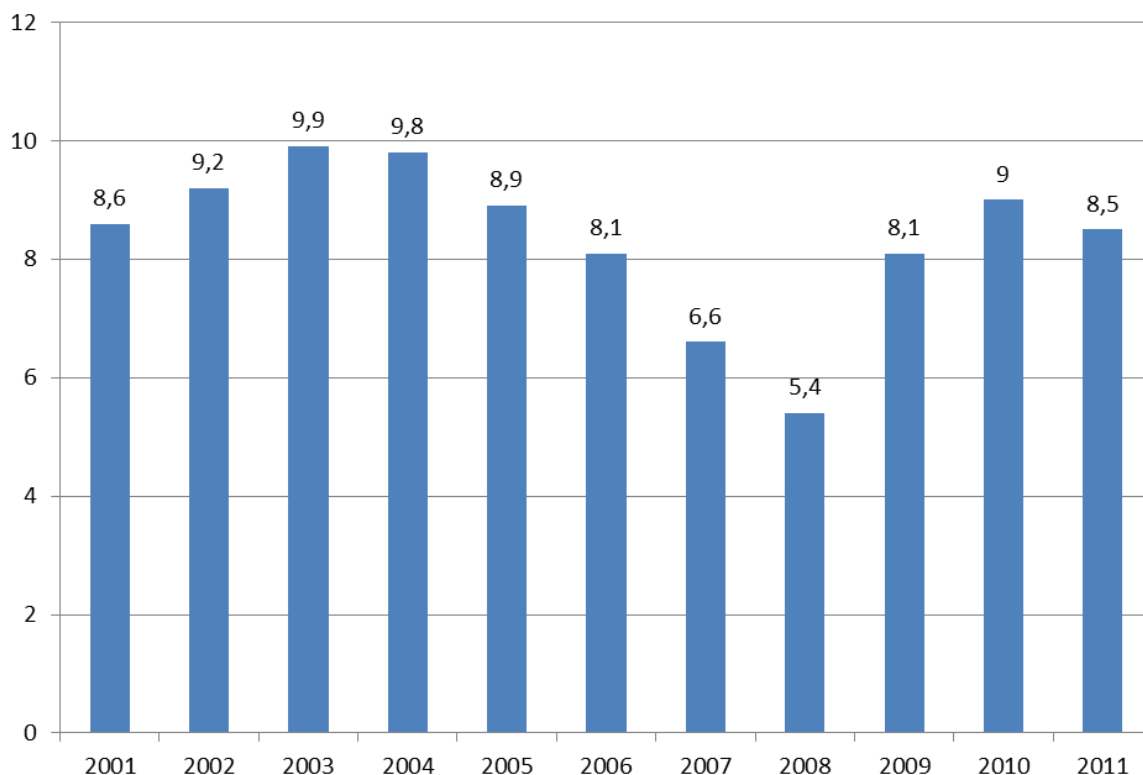
2.1 Situace na trhu práce

Nezaměstnanost, **nezaměstnanost vysokoškoláků** a nezaměstnanost vysokoškolských absolventů v ČR

Aby bylo možné výsledky výzkumu adekvátně interpretovat, je třeba znát kontext situace na pracovním trhu. Samotná čísla vytržená z kontextu mohou totiž snadno vést k mylné interpretaci. Například podíl nezaměstnaných absolventů není odvislý pouze od toho, jak kvalitně škola absolventy připravila ke vstupu na pracovní trh, ale i od toho, jaká je aktuální situace na daném pracovním trhu, tj. například jaká je na něm nabídka práce, poptávka po ní a množství volných pracovních míst.

Chceme-li zjistit, jaký podíl má na zaměstnanosti absolventů specificky kvalita školní přípravy, mluvíme o tzv. čisté váze daného faktoru. Je nutné si ovšem uvědomit, že na danou proměnnou mají vliv i další velmi silné faktory a kvantifikovat jejich podíl na výsledné situaci je velmi obtížné. Každopádně je nutné při interpretaci našich zjištění tyto vlivy alespoň rámcově vzít v úvahu.

Obrázek 2.1: Průměrné míry nezaměstnanosti v ČR v letech 2001 – 2011 (%)

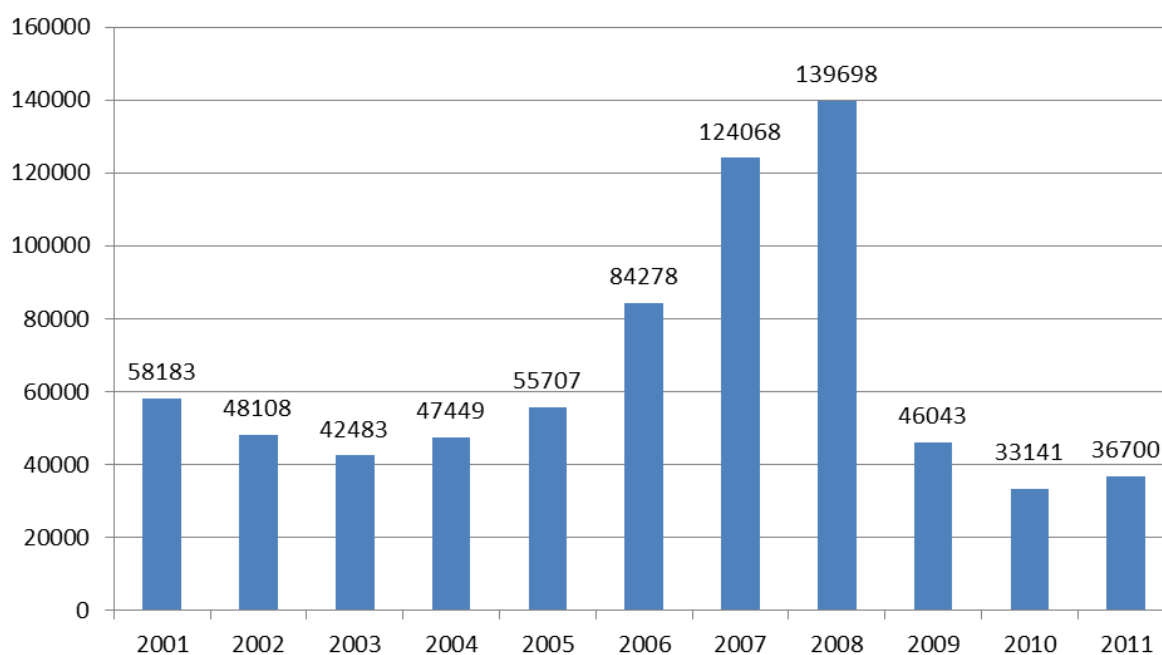


Zdroj: Vlastní výpočty podle dat Ministerstva práce a sociálních věcí ČR¹

Co se týče obecné míry nezaměstnanosti v ČR, lze říci, že se v letech 2009 a 2010 pohybovala zhruba na úrovni let 2005 a 2006 s tím rozdílem, že trend růstu nezaměstnanosti byl v daných letech právě opačný. Absolventi z let 2009 a 2010 vstupovali na pracovní trh v dramaticky zhoršené situaci. V roce 2011 se sice nárůst nezaměstnanosti zastavil, nicméně míra nezaměstnanosti na pracovním trhu zůstává stále vysoká (viz obr. 2.1).

¹ Data v měsíčních přehledech jsou dostupná online: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_do_062004 a http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004

Obrázek 2.2: Volná pracovní místa na trhu práce v ČR v letech 2001 – 2011

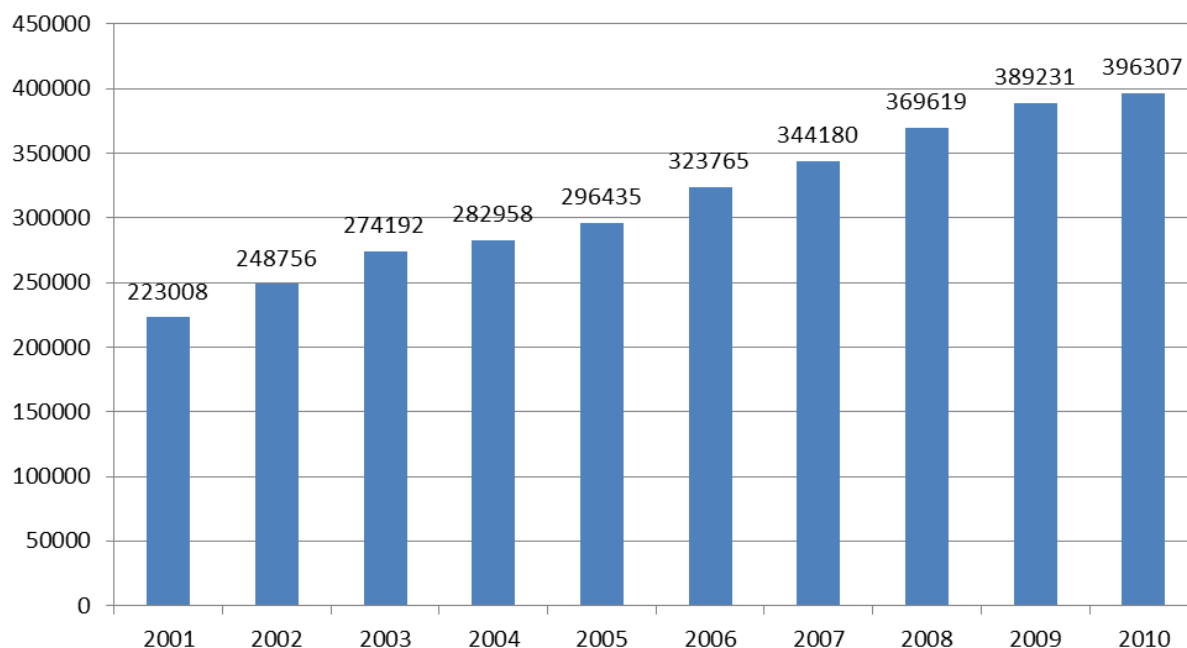


Zdroj: Vlastní výpočty podle dat Ministerstva práce a sociálních věcí ČR²

Podíváme-li se na počet volných pracovních míst, je situace absolventů z let 2009 a 2010 ještě horší. V roce 2010 bylo na pracovním trhu evidováno nejméně volných pracovních míst za celou dekádu. K dramatickému poklesu počtu volných pracovních míst v ekonomice došlo mezi lety 2008 a 2009. Tento propad byl více než trojnásobný. Absorpční kapacita pracovního trhu a poptávka po nových pracovnících včetně absolventů se tak logicky radikálně snížila (viz obr. 2.2).

² Data v měsíčních přehledech jsou dostupná online: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_do_062004 a http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004 a Rok 2009 - průměr za jednotlivé měsíce do (včetně) září.

Obrázek 2.3: Vývoj počtu studentů na vysokých školách v ČR



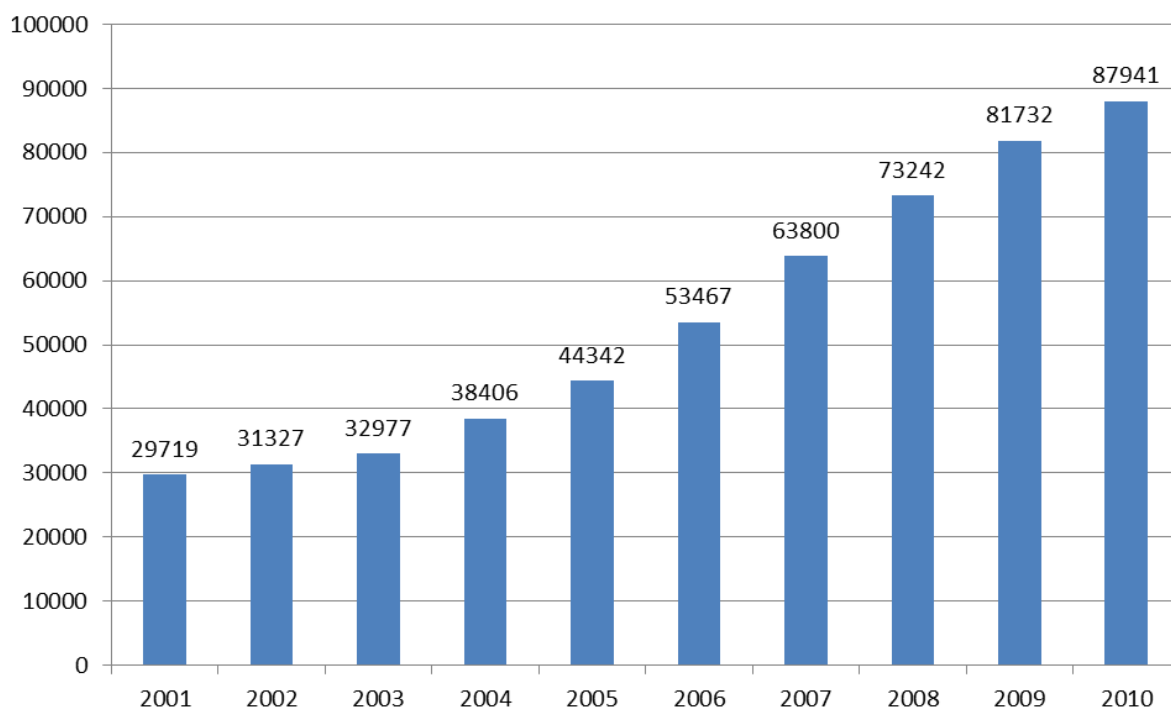
Zdroj: MŠMT – Výroční zpráva o činnosti vysokých škol za rok 2010³

Na vysokých školách v ČR přitom studuje stále více studentů a jejich počet dlouhodobě kontinuálně roste. Za poslední dekádu se téměř zdvojnásobil (viz obr. 2.3). Nechceme zde na tomto místě spekulovat, jaký vliv má tento jev na kvalitu výuky a potažmo na kvalitu absolventů vysokých škol obecně, nicméně je nasnadě, že nárůst počtu studentů jde ruku v ruce s nárůstem počtu vysokých škol a diverzifikací jejich kvality.

³ Zpráva dostupná online:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyrocní-zpráva-o-činnosti-vysokých-skol-za-rok-2010>

Obrázek 2.4: Počty absolventů vysokých škol v ČR – všechny typy a formy studia



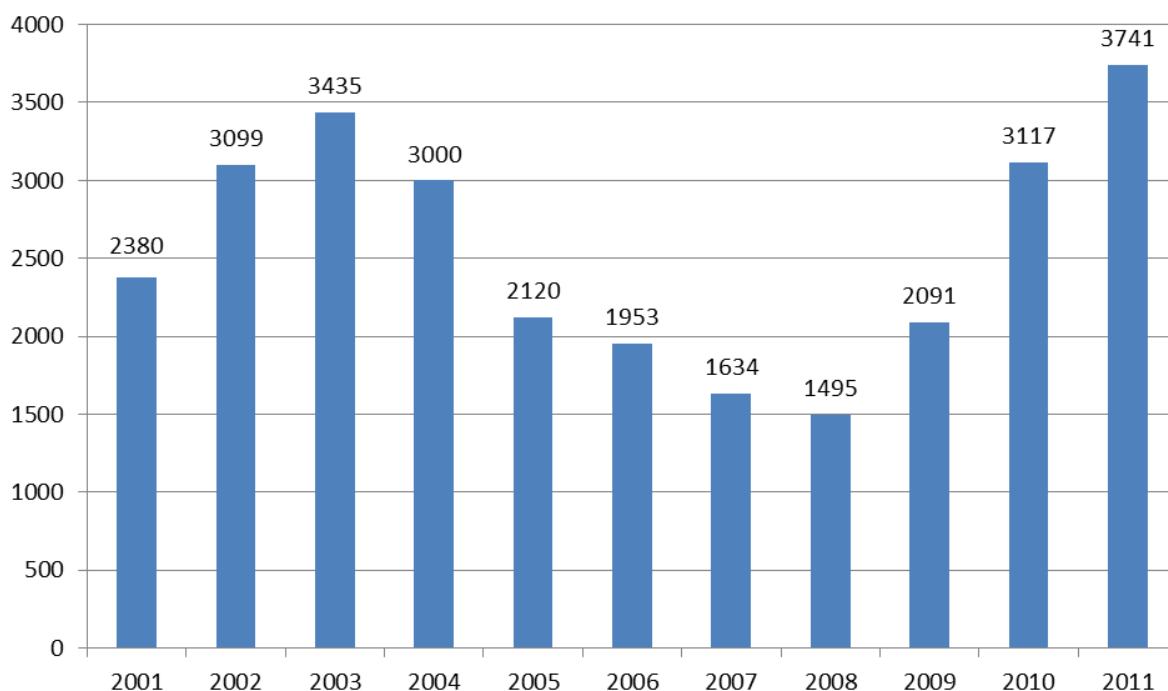
Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělávání – Vývojová ročenka školství v ČR⁴

Jak roste počet studentů, roste i počet absolventů vysokých škol. Nárůst počtu absolventů je dokonce mnohem strmější – za poslední dekádu téměř trojnásobný (viz obr. 2.4).⁵ Je tedy zřejmé, že na pracovním trhu absolventi musí čelit stále se zvyšující konkurenci svých vrstevníků.

⁴ Data dostupná online: <http://www.uiv.cz/rubrika/101>

⁵ Nepoměr mezi růstem počtu studentů a počtu absolventů není dán primárně zvyšující se úspěšností studia, ale především zaváděním bakalářských studijních cyklů. To vede k tomu, že absolventi bakalářského stupně pokračují dále v magisterském navazujícím studiu a absolvují tak vlastně dvakrát za svoji studijní kariéru.

Obrázek 2.5: Počty nezaměstnaných vysokoškolských absolventů

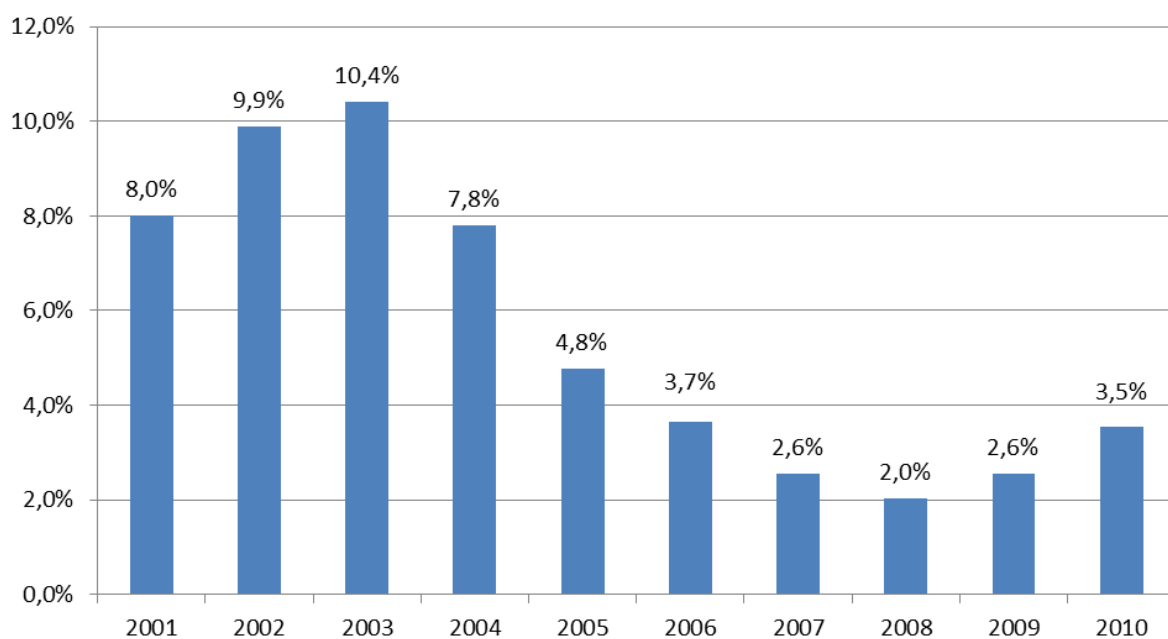


Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR⁶

Co se týče počtu nezaměstnaných vysokoškolských absolventů, tento za poslední čtyři roky prudce roste. V letech 2009 a 2010 byl zhruba na úrovni let 2004 a 2005 ovšem s tím rozdílem, že trend vývoje byl tehdy opačný. V roce 2011 dosáhl počet nezaměstnaných vysokoškoláků dokonce nejvyšší úrovně za celou poslední dekádu (viz obr. 2.5).

⁶ Data jsou dostupná online: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Obrázek 2.6: Míra nezaměstnanosti vysokoškolských absolventů⁷



Zdroj: vlastní výpočty za použití dat uvedených výše

Porovnáme-li počet nezaměstnaných vysokoškolských absolventů s celkovým počtem absolventů vysokých škol, získáme údaj o míře nezaměstnanosti vysokoškolských absolventů. Je třeba zdůraznit, že míra nezaměstnanosti vysokoškolských absolventů je i přes růst absolutního počtu nezaměstnaných absolventů stále velmi nízká, a přestože v posledních třech letech roste, ani z daleka nedosahuje úrovně z počátku uplynulé dekády (viz obr. 2.6).

⁷ Do výpočtu vstupují počty absolventů z tabulky 2.4.

2.2 Metodologie výzkumného šetření

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu uplatnění absolventů VUT je získat základní informace o jejich pozici na trhu práce. Výzkumné téma se dělí na několik hlavních dimenzí. Jednak jsou to vstupní zkušenosti absolventů, tedy to, jakým způsobem a jak rychle získávali své první zaměstnání. Dále nás zajímá aktuální uplatnění, tedy to, za jakých podmínek jsou momentálně zaměstnání a nakolik cítí svoji pozici na trhu práce jako silnou a uspokojivou. Dalším cílem projektu je zjistit, jak absolventi zpětně hodnotí míru korespondence vysokoškolské přípravy s požadavky praxe. A konečně nás zajímá, jaké jsou další vzdělávací plány absolventů VUT a obecně v jaké míře chtějí nadále udržovat kontakt s VUT.

Všechny výše uvedené problémy jsou sledovány jednak souhrnně v rámci celé školy, jednak po jednotlivých fakultách, což poskytuje možnost jejich srovnání.

Výsledkem projektu by tedy měl být elementární přehled o tom, jak vybavení odcházejí studenti VUT, respektive jednotlivých fakult, do praktického profesního života, jak v něm prospívají a zda a jak plánují další navyšování své profesní kvalifikace. Tento projekt navazuje na šetření realizovaná na VUT v letech 2003, 2006 a 2009 a představuje tak součást uceleného longitudinálního výzkumu.

Metodologie výzkumu

Výzkum byl pojat jako statistické reprezentativní šetření, základní technikou sběru dat se stal dotazník. Návrh a vedení celého výzkumného projektu podléhaly standardním sociologickým postupům kvantitativního výzkumu.

Obsahová struktura výzkumu naplňuje jeho vytčené cíle. Především byla provedena důkladná operacionalizace výzkumného problému tak, aby výsledky šetření bylo možno srovnat jak s předešlými výzkumy, které zjišťovaly uplatnění absolventů VUT z let 1999-2002, 2003-2005, 2006 a 2007–2008.

Základní výzkumné otázky

V rámci výzkumného tématu Uplatnění absolventů VUT na trhu práce byly stanoveny následující základní výzkumné otázky:

- 1) Jak absolventi VUT vstupují na trh práce?
- 2) Jak se absolventi VUT uplatňují na trhu práce?

- 3) Nakolik vysokoškolská příprava odpovídá požadavkům praxe?
- 4) Jaké perspektivy dalšího vzdělávání se před absolventy VUT otevírají?

Ad 1) Jak absolventi VUT vstupují na trh práce?

Tato otázka si klade za cíl popsat některé důležité okolnosti vstupu na trh práce. Základním údajem je doba, za kterou absolventi jednotlivých fakult nalézají své první místo. Pro potřeby poradenské práce je zásadní také údaj o tom, jakým způsobem své první místo získali. S těmito údaji souvisí také skutečnost, zda absolventi pracovali v oboru již v době svého studia a také zda měli již v této době kontakt se svým budoucím zaměstnavatelem. Dále je zjišťována výše nástupního platu.

Ad 2) Jak se absolventi VUT uplatňují na trhu práce?

V rámci této otázky jsou sledovány základní údaje o aktuální profesní situaci absolventů VUT: aktuální pracovní status (podíl nezaměstnaných, zaměstnanců, podnikatelů, dále studujících atd.), typy podniků či firem (podle vlastnictví i podle sektoru trhu práce), v nichž nacházejí uplatnění, a celková doba jejich nezaměstnanosti v průběhu let, které je dělí od absolutoria.

Dále jsou sledovány některé ukazatele kvality praktického uplatnění absolventů VUT, tedy to, jak dobře a uspokojivě se absolventi dokázali na trhu práce prosadit. Jako důležité měřítko uplatnění sledujeme výšku platů - nástupních i aktuálních. Dále se zajímáme o to, do jaké míry využívají absolventi nabytou kvalifikaci. Jako subjektivní ukazatele kvality uplatnění jsme dále zvolili míru spokojenosti se stávajícím místem a sebehodnocení ve vztahu k případnému hledání nového místa.

Ad 3) Nakolik vysokoškolská příprava odpovídá požadavkům praxe?

Cílem této otázky je zjistit, do jaké míry se kompetence získané na vysoké škole překrývaly s kompetencemi požadovanými v praxi - tedy to, jak dobře škola své absolventy pro praxi vybavila a co jim ve školní přípravě z tohoto hlediska chybělo. Identifikujeme tak oblasti, ve kterých VUT vypravuje své absolventy do praxe adekvátně, respektive méně adekvátně připravené. Index zahrnuje následující položky:

- teoretické odborné znalosti
- praktické odborné dovednosti
- komunikační dovednosti

- prezentační a sebeprezentační schopnosti
- manažerské dovednosti
- ovládání softwaru
- schopnost analyzovat a řešit problémy
- prosazování na trhu práce
- jazyková příprava
- získávání finančních zdrojů.

Ad 4) Jaké perspektivy dalšího vzdělávání se před absolventy VUT otevírají?

Cílem této otázky je zjistit, zda absolventi pocítují potřebu dalšího vzdělávání. Sledujeme jejich zájem o další zvyšování kvalifikace - doktorské studium, studium MBA nebo kurzy v rámci celoživotního vzdělávání na VUT. Rovněž se v rámci tohoto bloku zajímáme o další formy kontaktu mezi absolventy a VUT.

Základní a výběrový soubor

Základním souborem výzkumu jsou absolventi VUT magisterského studia z absolventských ročníků 2009 a 2010. Osloveni byli všichni absolventi, a proto je základní a výběrový soubor totožný.

Tabulka 2.7: Počty oslovených absolventů VUT podle fakult a pohlaví

fakulta	absolventský ročník 2009			absolventský ročník 2010			celkem
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
FA	53	29	24	87	43	44	140
FEKT	394	388	6	395	389	6	789
FCH	96	26	70	87	21	66	183
FIT	158	156	2	181	175	6	339
FP	280	134	146	277	143	134	557
FAST	255	181	74	403	261	142	658
FSI	415	377	38	401	357	44	816
FaVU	37	18	19	40	15	25	77
ÚSI	0	0	0	43	19	24	43
celkem VUT	1688	1309	379	1914	1423	491	3602

Návratnost

Přehled návratnosti uvádí tabulka 2.8. Celkem bylo získáno a zpracováno 1764 dotazníků. To znamená, že návratnost činí 49 %. To je podstatně více než minule, kdy to bylo jen 33 % (předminule 50 %, ještě předtím 54% a ještě předtím dokonce 60 %). Podařilo se tedy zvrátit negativní trend klesající návratnosti výzkumu. Nicméně „pouze“ poloviční návratnost znamená, že o celé polovině základního souboru nemáme žádná data, přičemž nemáme žádnou evidenci o tom, jak moc a v jakých ohledech se od sebe liší skupina oslovených absolventů, která se výzkumu zúčastnila a skupina absolventů, která tak neučinila. S vědomím tohoto handicapu musíme také přistupovat k interpretaci výsledků.

Návratnost dotazníků byla různá podle fakult. Procentuální údaje zachycuje tabulka rovněž 2.8. Aby jednotlivé fakulty nebyly ve výsledném vzorku nadreprezentovány nebo naopak podreprezentovány, použili jsme statistickou proceduru vážení a vyvážili jsme celý výběrový soubor podle fakult, tak aby zastoupení jednotlivých fakult odpovídalo reálnému stavu.

Tabulka 2.8: návratnost dotazníků podle fakult a pohlaví

	2009	2010	celkem	v procentech
FA	24	31	55	39%
FEKT	186	223	409	52%
FCH	41	47	88	48%
FIT	83	110	193	57%
FP	105	109	214	38%
FAST	123	199	322	49%
FSI	201	207	408	50%
FAVU	11	13	24	31%
ÚSI	0	18	18	42%
VUT (celkem)	774	975	1731 ⁸	48%

Stejně jako v minulém šetření měli respondenti možnost vyplnit dotazník na webových stránkách Vysokého učení technického. Tuto možnost využilo celkem 1624 respondentů, což činí 92 % ze všech sebraných dotazníků, přičemž v minulém výzkumu to bylo pouze 56% (předminule 65 %, ještě předtím 41 % a předtím 30 %). Od minulého šetření se tedy jedná o skokový nárůst preference elektronické formy. Tento trend můžeme obecně považovat za pozitivní, neboť elektronizace sběru dat celkově snižuje náklady na jejich další zpracování.

⁸ Celkem bylo sebráno 1764 dotazníků, nicméně někteří respondenti neuvedli rok absolutoria. I přesto byli tito respondenti do dalších analýz zahrnuti.

3 Výsledky dotazníkového šetření

Cílem této kapitoly je podat kompletní přehled výsledků dotazníkového šetření. Text kapitoly je rozčleněn do čtyř podkapitol, které sledují logiku základních výzkumných otázek. Jednotlivé oddíly podkapitol ukazují především výsledky měření jednotlivých indikátorů odpovídajících konkrétním otázkám dotazníku, respektive měření dodatečně konstruovaných indikátorů a dalších statistických analýz sebraných dat a interpretace naměřených hodnot.

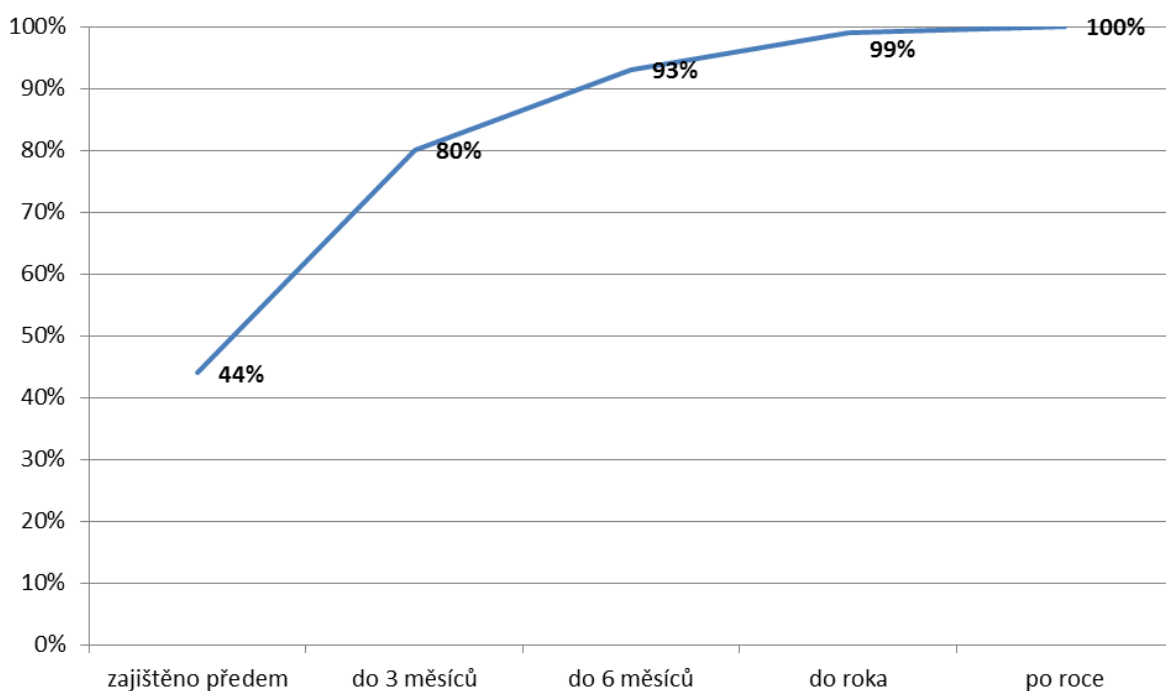
3.1 Vstup absolventů na pracovní trh

Na tomto místě se pokusíme vykreslit obraz toho, jak a za jakých podmínek vstupují čerství absolventi VUT poprvé na trh práce. Zajímá nás, jak dlouho hledali své první místo, jakým způsobem toho dosáhli a jak vysoký byl jejich nástupní plat. Zároveň sledujeme to, zda respondenti pracovali kvalifikovaně již během studia a zda je tato skutečnost zvýhodnila při vstupu na trh práce. Zaměříme se též na to, zda respondenti vstupují již v průběhu studia do kontaktu se svým budoucím zaměstnavatelem a jaké efekty tato skutečnost přináší.

Doba hledání prvního místa

Doba, kterou absolventi VUT potřebují k získání svého prvního místa, je pro většinu z nich relativně krátká. Více než 40 % z nich má místo zajištěno předem, což je pozitivní jev. Další velmi početná skupina získává své místo krátce po absolutoriu, tedy během prvních tří měsíců, a během půl roku pracují již téměř všichni. Tuto skutečnost přehledně zachycuje graf s kumulovanými hodnotami (obrázek 3.1).

Obrázek 3.1: Doba hledání prvního místa – kumulované údaje



Pokud však výše uvedené hodnoty porovnáme s výsledky výzkumů realizovaných v předcházejících letech, musíme konstatovat, že došlo ke zřetelnému propadu. Mezi absolventy z let 2007–2008 mělo místo zajištěno předem o 22 % absolventů více. Podíl absolventů, kteří našli práci během tří měsíců, se nemění, ale narůstá skupina těch, kdo práci získají až během půl roku nebo dokonce roku od ukončení školy. Přes toto viditelné zpomalení je zřejmé, že trh práce nakonec téměř všechny absolventy absorbuje, neboť do roka od absolutoria má zaměstnání zajištěno 99 % z nich.

Tabulka 3.2 : Doba hledání prvního místa – srovnání jednotlivých šetření za celou univerzitu

za jak dlouho našli první místo (%)	VUT 1999-2002	VUT 2003-2005	VUT 2006	VUT 2007-2008	VUT 2009-2010
zajištěno předem	47	47	54	61	44
do 3 měsíců	40	40	39	34	36
do 6 měsíců	8	9	5	4	13
do roka	3	3	1	1	6
po roce	2	1	1	0	1
celkem	100	100	100	100	100

Absolventi různých fakult si pochopitelně zaměstnání hledají různě rychle, rozdíly mezi nimi ukazuje tabulka 3.3. Nejlépe si vedou absolventi FAST, FIT a FA. Tyto fakulty byly na špici v rychlosti uplatňování absolventů již v minulém šetření, dá se říci, že si své postavení udržely i přes všeobecné zpomalení. Déle než ostatní si svá místa hledají absolventi FCH a rovněž ÚSI.

Tabulka 3.3 Doba hledání prvního místa podle fakult

za jak dlouho našli první místo (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
zajištěno předem	57	34	29	54	43	55	40	42	47	44
do 3 měsíců	24	40	31	38	36	34	37	38	13	36
do 6 měsíců	13	17	12	6	13	9	14	12	7	13
do roka	4	7	21	2	6	2	7	8	13	6
po roce	2	2	7	0	2	0	1	0	20	1
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Pokusíme-li se podívat na vývojové trendy ve větším detailu, můžeme se zaměřit na podíl absolventů s místem zajištěným předem nebo do tří měsíců od ukončení školy. Činíme tak proto, že dobu tří měsíců lze považovat za dostatečně komfortní. Jestliže průměrný propad činí 15 % (rozdíl mezi šetřením z let 2007-2008 a 2009-2010 za celou VUT), fakulty zasažené intenzivnějším zpomalením jsou: FA, FEKT a FSI. Fakultou, kterou zpomalení v nasávání absolventů na trh práce zasáhlo nejméně, je FIT, relativně málo postizená je také FAST. Vrátime-li se k případu výše zmiňované FCH, vidíme, že absolventi si sice práci hledají pomaleji než ostatní, avšak nedošlo u nich k takovému zhoršení jako u některých jiných fakult (absolventů, kteří mají práci zajištěnou předem nebo do tří měsíců je o 13 % méně než v minulém šetření).

Tabulka 3.4: Srovnání podílu absolventů s místem zajištěným předem nebo do tří měsíců ve výzkumech absolventů z let 2007-2008 a 2009-2010

Podíl absolventů s místem zajištěným předem nebo do tří měsíců (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
2007 - 2008	100	93	73	97	92	98	93	94	-	95
2009 - 2010	81	74	60	92	79	89	77	80	55	80

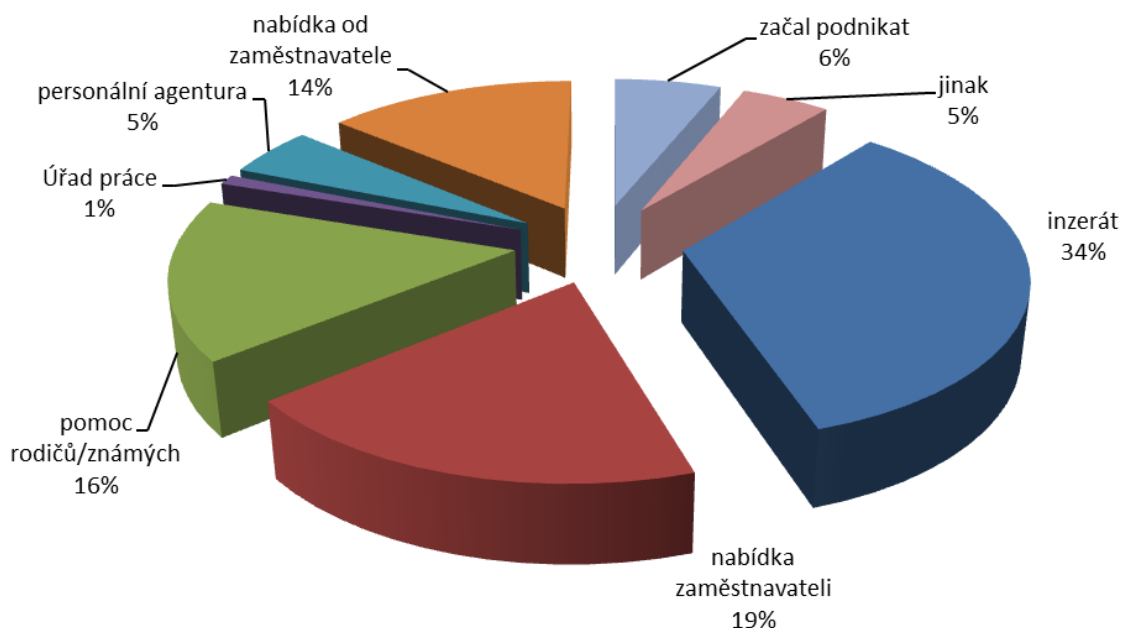
Způsob hledání prvního místa

Absolventi získávají svá první místa několika typickými způsoby, mezi nimiž dominuje odpověď na inzerát nabízející volné místo. Hojně zastoupené je rovněž osobní vyjednávání se zaměstnavatelem – absolventi mu buď sami učiní nabídku, nebo je naopak přímá nabídka učiněna jim. Je zajímavé, že oproti minulému šetření míra osobního vyjednávání se zaměstnavatelem poklesla (mezi absolventy z let 2007-2008 učinilo nabídku zaměstnavateli 23 % a přímou nabídku od zaměstnavatele obdrželo 19 %), naopak četnost využívání inzerce stoupla. Zdá se, že absolventi tváří v tvář zhoršené situaci na trhu práce nezapoují proaktivní strategie (tomu by odpovídalo aktivní oslovování zaměstnavatelů), nýbrž spíše čekají na veřejně dostupnou nabídku. Lze předpokládat, že se na tomto chování podílejí specializované internetové portály s inzercí nabízející zaměstnání, které se od minulého šetření značně rozvinuly a začaly být široce používány.

Úřad práce hraje podobně marginální roli jako v minulých šetřeních, rovněž personální agentury nevolí absolventi příliš často jak cestu k získání místa (dokonce méně často než v minulém šetření, kdy tyto agentury zajistily zaměstnání 10 % absolventů).

Setrvalé zastoupenou variantou je pomoc rodičů či známých, která od minulého šetření dokonce mírně posílila (o 4 %).

Obrázek 3.5: Způsob získání prvního místa



Strategie hledání zaměstnání jsou do jisté míry diverzifikované po fakultách. Zatímco absolventi FSI a FA těží především z osobních kontaktů s budoucím zaměstnavatelem (ať už jej sami osloví, nebo je jim naopak přímo nabídnuto pracovní místo), absolventi ostatních fakult spoléhají na zprostředkované způsoby hledání práce – především skrze inzeráty a v případě absolventů FIT a FEKT také prostřednictvím služeb personálních agentur.

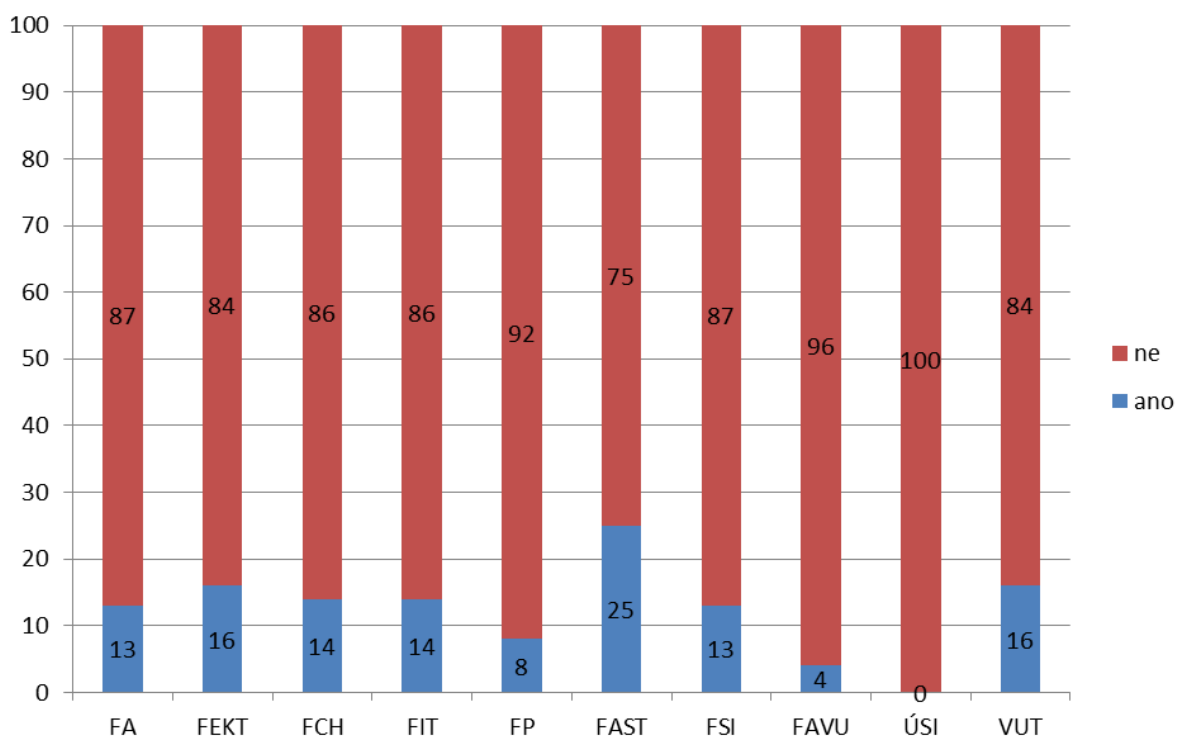
Zastavíme-li se ještě znovu u položky „nabídka od zaměstnavatele“, kterou můžeme považovat za určitý indikátor zájmu na straně zaměstnavatelů, vidíme, že největší zájem je o absolventy FAVU (to však musíme brát vzhledem k nízkým počtům respondentů z této fakulty s rezervou) a FIT – tento nálezný znovu potvrzuje, že informační technologie jsou sektorem, kterého se negativní vývoj na trhu práce dotkl relativně nejméně. Nejméně často dostávají nabídku absolventi ÚSI a také FP (údaj 12 % je však identický s údajem z minulého šetření, takže v případě této fakulty nedošlo k žádné změně). O něco se zvýšil počet absolventů FCH, kteří dostali přímou nabídku, neboť v minulém šetření jich bylo jen 9 %.

Tabulka 3.6: Způsob získání prvního místa podle fakult

způsob získání prvního místa (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
inzerát	20	40	40	36	45	35	22	29	27	34
nabídka zaměstnavateli	26	17	21	11	7	24	30	17	13	19
pomoc rodičů/známých	9	15	12	14	22	15	16	8	33	16
Úřad práce	0	1	3	0	0	1	2	0	7	1
personální agentura	0	8	3	11	2	4	1	0	0	5
nabídka od zaměstnavatele	17	11	14	19	12	14	17	21	7	14
začal podnikat	26	3	0	7	8	2	6	25	13	6
jinak	2	5	7	2	4	5	6	0	0	5
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Při vstupu absolventů na trh práce jim může napomoci samotná mateřská univerzita či fakulta. Tato pomoc může mít formu inzerce na fakultních webech, prezentací firem při specializovaných akcích na půdě školy či zprostředkováním spolupráce v rámci studia (například při psaní diplomových prací). Mezi respondenty tohoto šetření takové pomoci využilo 16 %, což je méně než v minulém šetření, kdy to bylo 21 %. Lze říci, že se vracíme na hodnotu z roku 2006, kdy se k nějaké formě pomoci ze strany fakulty hlásilo 17 % absolventů.

Obrázek 3.7: Využití pomoci ze strany VUT při hledání zaměstnání (%)



Co se týče variability po fakultách, nejvíce univerzitní či fakultní nabídky využívali absolventi FAST, kde jde zřetelně o pozitivní výsledek Dnů firem. Za poměrně produktivní lze na řadě fakult (FCH, FIT, FAST, FSI) považovat spolupráci studentů se zaměstnavatelem v rámci studia (praxe, zadání diplomových prací apod.). Poradenství nabízené školou, stejně jako v minulých šetřeních studenti v podstatě nevyužívají. Efektivní pomoc tedy spočívá prostě ve zprostředkování kontaktů mezi studenty a potenciálními zaměstnavateli, ať už tyto kontakty nabývají jakékoli formy (inzerce, prezentace, spolupráce).

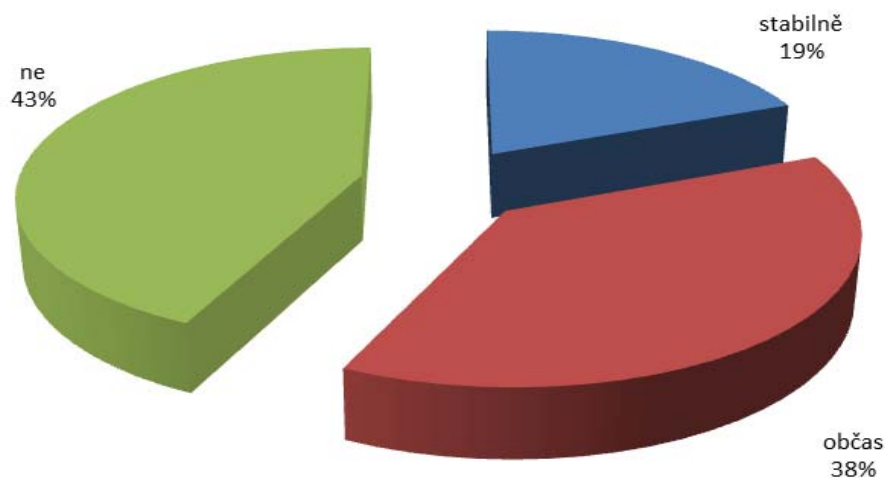
Tabulka 3.8: Využití pomoci ze strany VUT při hledání zaměstnání podle fakult

Pomoc ze strany VUT (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
Inzerce na webu fakulty	7	3	5	3	2	3	2	0	0	3
Poradenské služby fakulty	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Poradenské služby univerzity	2	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Dny firem	0	5	1	2	1	9	0	0	0	4
Spolupráce v rámci studia	4	5	6	7	5	8	7	0	0	7
Jiná možnost	0	3	1	1	0	3	4	4	0	2

Kvalifikovaná práce a kontakt se zaměstnavatelem během studia

Více než polovina respondentů (57 %) již v době studia kvalifikovaně pracovala ve svém oboru. Toto poměrně vysoké číslo jsme zaznamenali již v minulém šetření. Kvalifikovanou práci během studia lze považovat za pozitivní jev, neboť obohacuje studenty praktickými zkušenostmi, které mohou později využít na trhu práce.

Obrázek 3.9: Kvalifikovaná práce v oboru během studia



Míra, v jaké studenti kombinují své studium s prací, se na jednotlivých fakultách různí. Nejvíce při studiu pracují frekventanti FA, s jistým odstupem následuje FaVU a FIT. Nejméně častý je souběh obou těchto činností na FCH. Jde o nálezy, které se v čase příliš nemění, jak ukazuje srovnání s předcházejícími šetřeními.

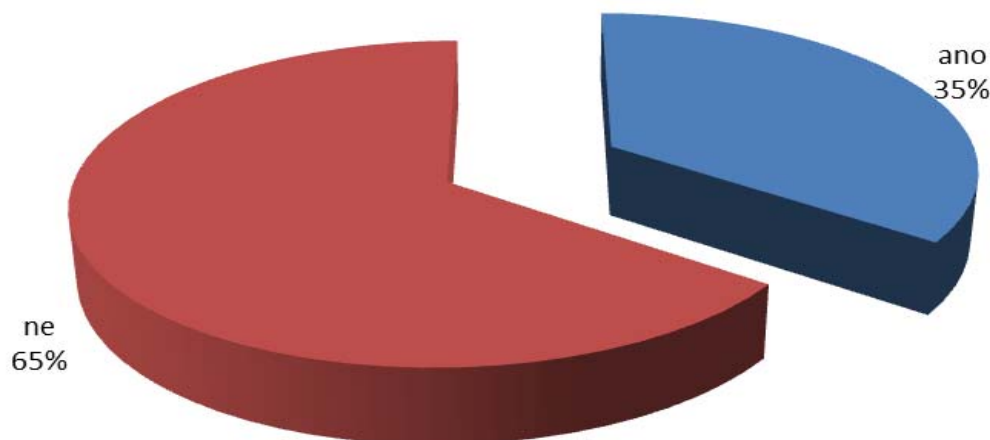
Tabulka 3.10: Kvalifikovaná práce v oboru již během studia

kvalifikovaná práce v době studia	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VU T
stabilně	35	14	5	35	24	15	15	29	33	19
občas	58	34	17	40	34	56	30	54	27	38
ne	7	52	78	24	42	28	55	17	40	43
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Fakt, že kvalifikovaná práce může být zvýhodňujícím faktorem, můžeme doložit následující analýzou: Existuje statisticky významný vztah mezi kvalifikovanou prací během studia a předem zajištěným místem: ($r = 0,39$; $p = 0,00$). Na některých fakultách je tato souvislost obzvlášť silná, jak dokládá tabulka 3.10. Vidíme, že všichni absolventi FA a drtivá většina absolventů FIT, kteří měli místo zajištěno předem, pracovali kvalifikovaně již během studia. V dalších subkapitolách poukážeme ještě na některé další pozitivní efekty, které kvalifikovaná práce při studiu generuje.

Vedle práce při studiu existují i jiné formy kontaktu s budoucím zaměstnavatelem, například spolupráce při psaní diplomové či jiné studentské práce a podobně. Takovýto kontakt deklaruje více než třetina našich respondentů. Jde o údaj, který je v čase více méně stabilizovaný (v šetření z roku 2006 udávalo kontakt s budoucím zaměstnavatelem 34 %, v šetření z let 2007 – 2008 37 % studentů).

Obrázek 3.11: Kontakt se zaměstnavatelem již během studia na VUT



Také v tomto bodě existují rozdíly mezi jednotlivými fakultami, nejčastěji jsou v kontaktu se svými budoucími zaměstnavateli studenti FA a FaVU, nejméně často studenti FEKT a FCH. Je třeba říci, že u studentů FCH došlo (i přesto, že zůstávají na předposlední příčce) ke zvýšení kontaktů se zaměstnavateli, neboť podle minulého šetření jich bylo v kontaktu jen 14 %. Naopak podíl u FEKT je téměř stejný jako minule.

Tabulka 3.12: Kontakt se zaměstnavatelem již během studia na VUT

kontakt se zaměstnavatelem (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
ano	50	26	25	47	38	39	34	37	47	35
ne	50	74	75	53	62	61	66	63	53	65
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

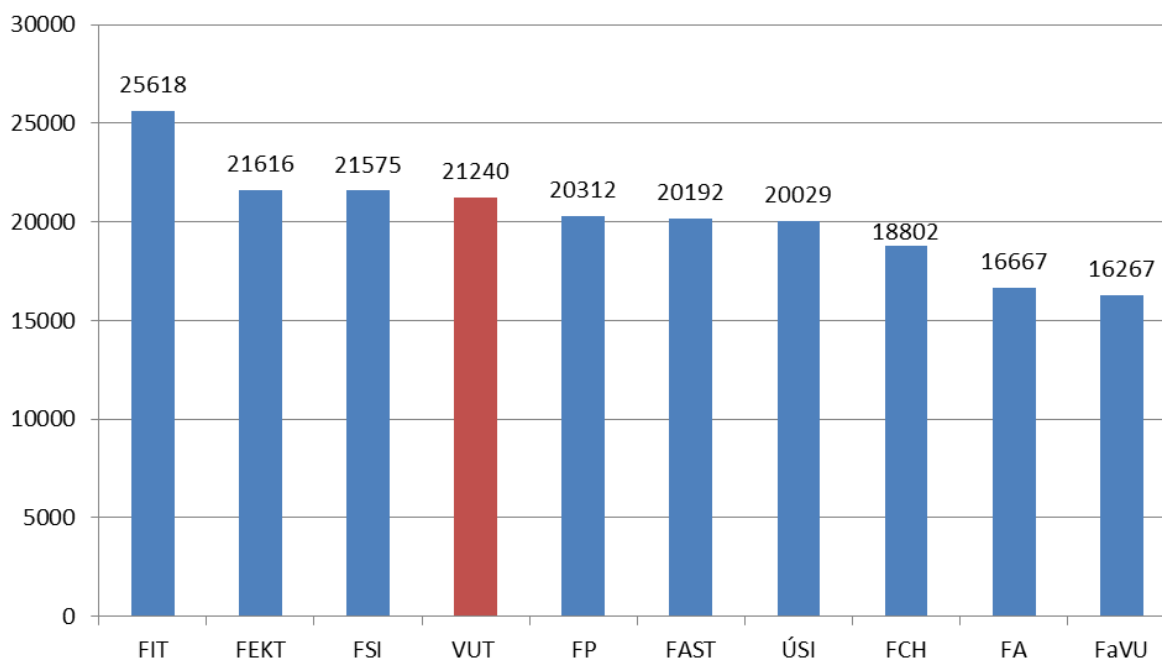
Nástupní plat

Vykazovaný průměrný nástupní plat je u absolventů VUT je 21.240,- Kč. Časová řada (tabulka 3.13) ukazuje, že nástupní platy absolventů VUT v průměru za celou univerzitu stále narůstají, tempo nárůstu se ovšem zřetelně zpomalilo. Modální, tedy nejčastěji uváděný plat, činí v současném výzkumu 20.000,- Kč, což je stejné číslo jako ve dvou posledních šetřeních (2006 a 2007-2008).

Tabulka 3.13: Vývoj nástupních platů v čase

	absolventi 1999 - 2002	absolventi 2003 - 2005	absolventi 2006	absolventi 2007 - 2008	absolventi 2009 - 2010
nástupní plat	13.409,-	16.917,-	18.722,-	20.925,-	21.240,-

Při analýzách podle jednotlivých fakult se ukazují rozdílné platové podmínky absolventů v závislosti na typu vystudované fakulty. Tradičně nejlépe placení jsou absolventi FIT, kteří nastupují za 121 % celouniverzitního průměru. Jinak jsou nástupní platy poměrně homogenní a oscilují blízko průměru, až na absolventy FA, FaVU a FCH, kteří se musí spokojit s horšími nástupními podmínkami.

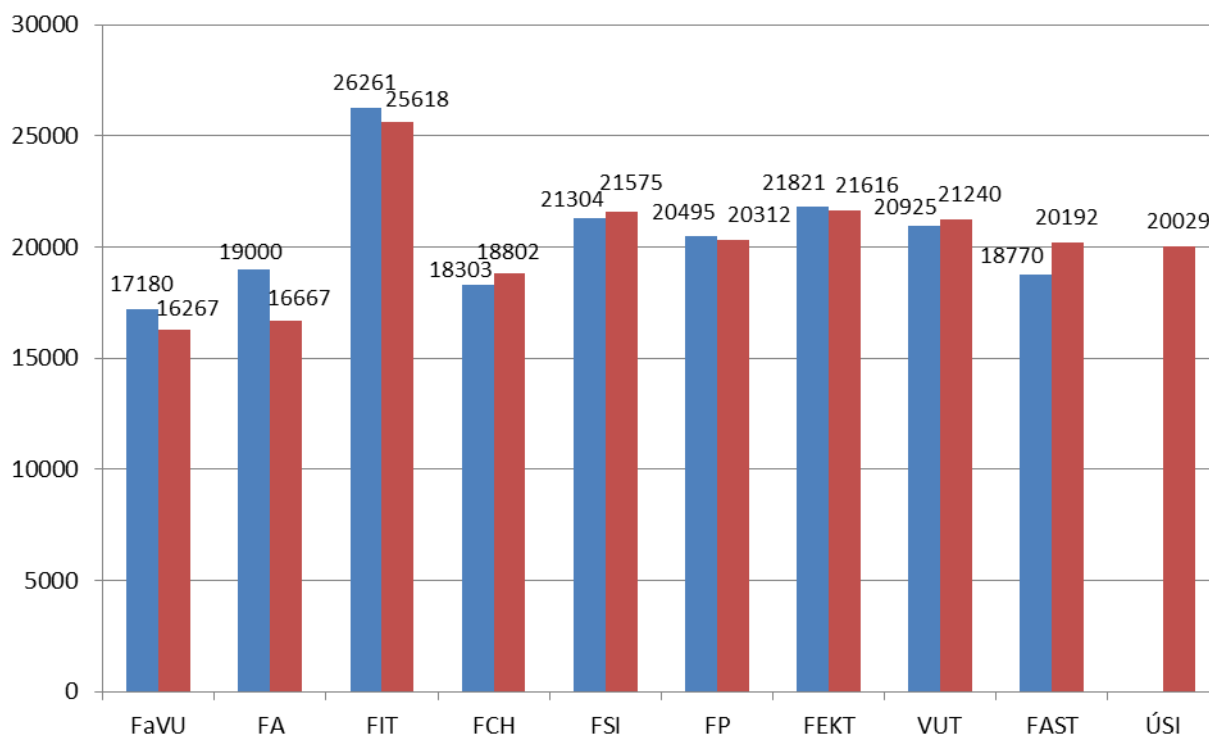
Obrázek 3.14: Průměrný nástupní plat podle fakult a jeho vztah k průměru VUT

Tabulka 3.15: Průměrný nástupní plat podle fakult a jeho vztažení k průměru VUT

fakulta	průměrný nástupní plat (Kč)	relativní velikost platu vztažená k průměru
FIT	25618	121%
FEKT	21616	102%
FSI	21575	102%
VUT	21240	100%
FP	20312	96%
FAST	20192	95%
ÚSI	20029	94%
FCH	18802	89%
FA	16667	78%
FaVU	16267	77%

Graf 3.16 zachycuje, jak se vyvinuly od minulého šetření nástupní platy podle jednotlivých fakult, a ukazuje, že finanční nárůst se zdaleka netýkal všech fakult VUT. Ve skutečnosti si pět z osmi fakult sledovaných v minulém šetření pohoršilo, přičemž nejcitelnější je propad nástupních platů u absolventů FA, kteří nyní nastupují s platem o více než dva tisíce korun nižším než před dvěma lety. Pokles se týká také absolventů FaVU, FP a FEKT a překvapivě i FIT, která platový žebříček vede. Výrazně se oproti tomu zvedly nástupní platy absolventů FAST a mírně též FSI a FCH, tedy tradičních fakult VUT. U absolventů FAST to můžeme pokládat za jeden z dalších signálů relativního zlepšení jejich pozice na trhu práce (stejně jako například údaj o době hledání prvního místa – viz tabulky 3.3 a 3.4).

Obrázek 3.16: Vývojové trendy ve výši nástupních platů – průměrný nástupní plat absolventů z roku 2006 a průměrný nástupní plat absolventů z let 2007 a 2008 podle fakult



Tabulka 3.17: Vývojové trendy ve výši nástupních platů

fakulta	průměrný nástupní plat 2007 a 2008 (Kč)	průměrný nástupní plat 2009 a 2010 (Kč)	procentuální nárůst
FaVU	17180	16267	-5%
FA	19000	16667	-12%
FIT	26261	25618	-2%
FCH	18303	18802	3%
FSI	21304	21575	1%
FP	20495	20312	-1%
FEKT	21821	21616	-1%
VUT	20925	21240	2%
FAST	18770	20192	8%
ÚSI		20029	

Existuje několik dalších faktorů, které výši platu významně ovlivňují. Mezi ně patří kvalifikovaná práce během studia a kontakt s budoucím zaměstnavatelem během studia. Rozdíly mezi nástupními platy studentů, kteří pracovali/nepracovali při studiu a byli/nebyli v kontaktu se zaměstnavatelem, zachycuje tabulka 3.18. Oba tyto rozdíly jsou statisticky významné na hladině 0,00. Vidíme, že především práce při studiu absolventy velmi zvýhodňuje a přispívá k tomu, že nastupují za podstatně výhodnějších podmínek.

Tabulka 3.18: Rozdíly v nástupních platech podle práce při studiu a kontaktu se zaměstnavatelem

	ano	ne
Práce během studia	26.426,-	21.938,-
Kontakt se zaměstnavatelem	21.799,-	20.955,-

Stejně jako v předcházejících šetřeních jsou v datech zřejmé rozdíly mezi nástupními platy mužů a žen. Zatímco muži nastupují v průměru za 22.018,- Kč, ženy na začátku své zaměstnanecké kariéry pobírají 18.337,- Kč. Tento rozdíl je statisticky významný na hladině 0,00 a srovnání s předcházejícími šetřeními ukazuje, že v čase narůstá. Absolventi muži

z roku 2006 dostávali o 8 % více než jejich ženské kolegyně, absolventi muži z let 2007-2008 dostávali o 15 % více než jejich ženské kolegyně. V tomto šetření činí rozdíl ve prospěch mužů již 20 %.

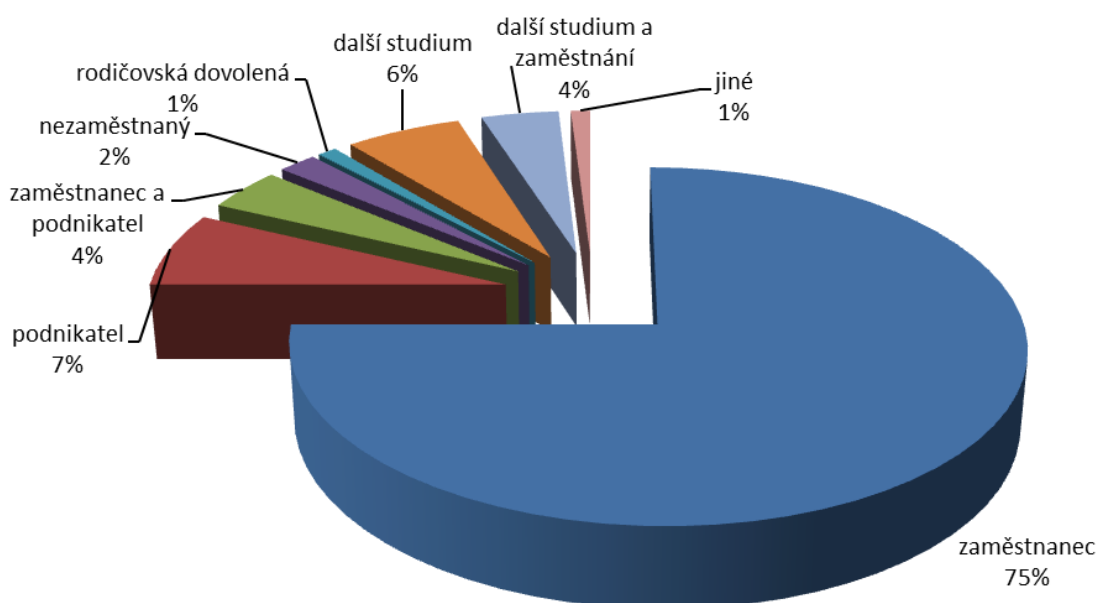
3.2 Aktuální uplatnění absolventů VUT na trhu práce

Nyní se pokusíme popsat aktuální profesní situaci absolventů VUT z let 2009-2010. Zajímat nás budou jak objektivní charakteristiky jejich uplatnění (jako jsou typy zaměstnavatelů, pozice ve firmě či výše platu), tak charakteristiky subjektivní (spokojenost s místem, pociťovaná obtížnost hledání nového místa).

Aktuální pracovní status absolventů VUT

O studentech VUT je třeba uvažovat v první řadě jako o budoucích zaměstnancích: 75 % absolventů je zaměstnáno v pracovním poměru, 4 % deklaruje souběh zaměstnání a podnikání a další 4 % souběh zaměstnání a studia. Jiné varianty jsou mnohem méně zastoupené – podnikatelů je ve vzorku 7 %, ve studiu pokračuje (bez toho, že by u toho byli zaměstnáni) 6 % respondentů.

Obrázek 3.19: Aktuální pracovní status absolventů



Porovnáme-li jednotlivé fakulty, můžeme konstatovat, že se vymyká FA a v menší míře i FaVU, jejichž absolventi se častěji než ostatní pouštějí do samostatného podnikání. (Oproti tomu studenti FP, tedy fakulty, která má připravovat budoucí podnikatele, takovou tendenci nevykazují.) Nerovnoměrně je rozloženo rovněž další studium, v němž pokračují ve zvýšené míře absolventi FCH a především ÚSI. Z absolventů ÚSI plných 37 % udává další studium jako svůj aktuální ekonomický status, což je až disproporčně vysoké číslo.

Tabulka 3.20: Aktuální pracovní status absolventů (%)

aktuální pracovní status	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
zaměstnanec	20	83	64	73	80	74	82	28	49	75
podnikatel	52	3	0	10	7	11	2	28	11	7
zaměstnanec a podnikatel	7	3	3	5	6	5	3	4	5	4
nezaměstnaný	0	1	7	2	1	2	2	4	0	2
rodičovská dovolená	4	0	2	0	1	2	0	16	0	1
další studium	7	6	16	3	3	2	7	8	37	6
další studium a zaměstnání	0	4	7	6	1	3	3	4	5	4
jiné	10	0	1	1	1	1	1	8	0	1
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v našem vzorku činí 2 %. To je stejné číslo jako v minulém šetření a ukazuje, že i přes hospodářskou recesi, ve které se nacházíme, nejsou absolventi VUT bezprostředně ohroženi nezaměstnaností. Z tohoto optimistického konstatování se vymyká FCH, mezi jejímiž absolventy je 7 % nezaměstnaných.

Tabulka 3.21: Nezaměstnanost

fakulta	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
podíl nezaměstnaných (%)	0	1	7	2	1	2	2	4	0	2
počet případů	0	5	6	3	4	7	7	1	0	33

Přesto se nepříznivý vývoj na trhu práce odráží v některých dalších parametrech. Již jsme uvedli, že absolventům trvá delší dobu než v minulosti hledání prvního zaměstnání. Stejně tak nastává delší proluka při změně zaměstnání, neboť průměrná doba, po kterou byli respondenti v tomto šetření od ukončení studia celkově nezaměstnaní, činí více než 2,3 měsíce. V minulém šetření (2007-2008) to přitom byly 2 měsíce a v předminulém (2006) dokonce 1,3 měsíce.

Jak je vidět v tabulce 3.22, delší doba nezaměstnanosti se podle očekávání týká absolventů FCH, ale překvapivě ještě více absolventů ÚSI, kteří přitom aktuálně vykazují nulovou nezaměstnanost. Vzhledem k vysokému podílu dalšího studia u absolventů ÚSI (viz výše) se lze domnívat, že problém potenciální nezaměstnanosti tito absolventi nakonec řeší právě přechodem do dalšího studia. Nejkratší dobu tráví bez zaměstnání absolventi FIT, což je v souladu s ostatními ukazateli jejich uplatnitelnosti, které jsou v rámci VUT nadprůměrné.

Tabulka 3.22: Celková doba nezaměstnanosti v měsících

	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
Celková doba nezaměstnanosti	2,1	2,7	4,0	1,3	2,6	1,6	2,5	1,6	5,9	2,3

Výše uvedená čísla představují aritmetický průměr. Mezi našimi respondenty je však početná skupina těch, kteří nikdy nebyli nezaměstnaní (respektive byli bez zaměstnání řádově ve dnech nikoli v měsících) – tato skupina tvoří 43 % ze všech absolventů. Pokud tuto skupinu odpočteme a budeme sledovat pouze ty, kteří někdy nezaměstnaní byli, zvýší se průměrná doba nezaměstnanosti na 4,3 měsíce. To je opět horší údaj než v minulém šetření, kdy byla průměrná doba nezaměstnanosti u této skupiny 4 měsíce. Nejde však o zhoršení dramatické.

Tabulka 3.23: Celková doba nezaměstnanosti v měsících u absolventů, kteří byli někdy nezaměstnaní (n = 917)

	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
Celková doba nezaměstnanosti	4,5	4,4	5,8	3,0	4,9	3,74	4,24	3,3	9,2	4,3

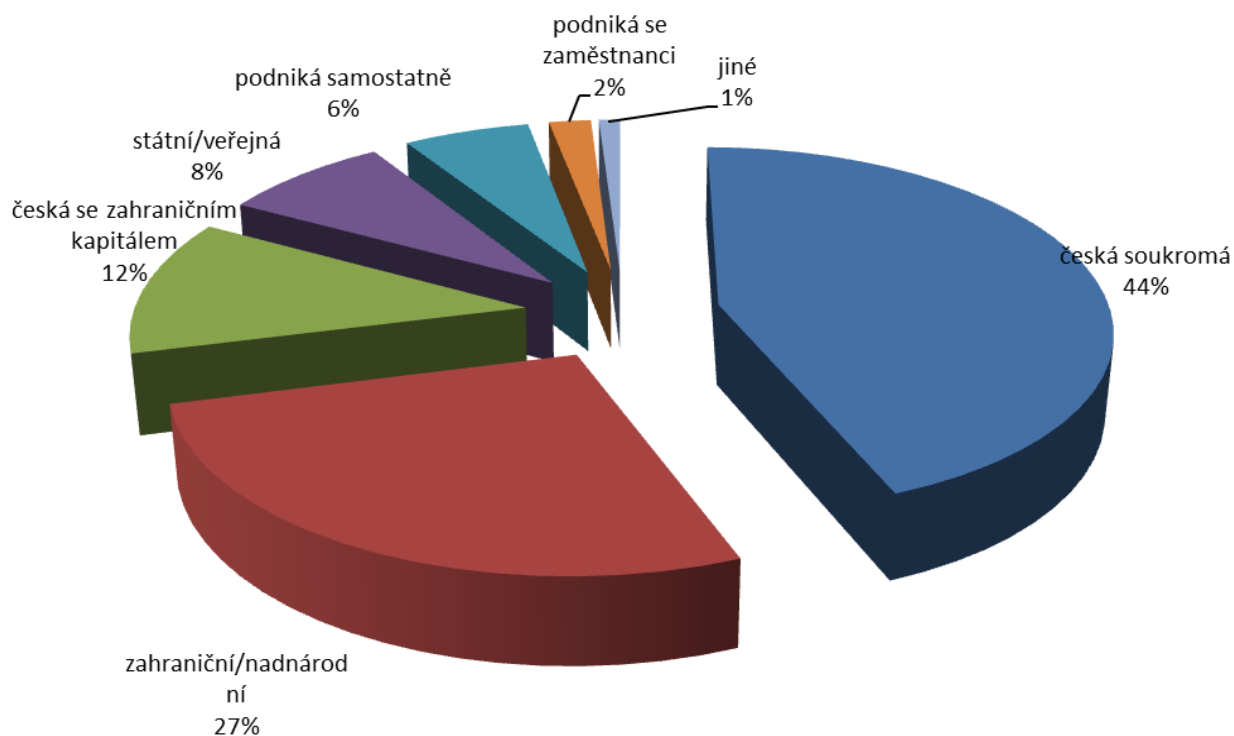
Co se týče modálních hodnot, mezi všemi absolventy ve vzorku činí modální doba nezaměstnanosti 0 měsíců, u absolventů, kteří byli někdy nezaměstnaní, jsou to 2 měsíce. Přes jisté zhoršení (v minulém šetření byla modální hodnota u těch, kteří byli někdy nezaměstnaní, 1 měsíc) stále platí, že typický absolvent VUT poměrně rychle vplouvá na trh práce a pokud z něj později vypadne, tak na poměrně krátkou dobu.

Aktuální zaměstnavatel absolventů VUT

Dominantním zaměstnavatelem jsou stále české soukromé firmy, které zaměstnávají téměř polovinu absolventů. Obecně lze říci, že absolventi VUT směřují jednoznačně do privátní sféry: pouze 8 % pracuje ve státní či veřejné organizaci.

Co se týče rozdílů mezi jednotlivými fakultami VUT, jsou podle všeho dány tím, jaké typy investorů ovládají jednotlivá odvětví. Z tabulky 3.25 je patrné, že absolventi FCH, FEKT a FSI nalézají častěji než ostatní uplatnění u zahraničních či nadnárodních společností. Naopak FAST je stále baštou domácích zaměstnavatelů. Podnikatelů je ve vzorku již tradičně málo, rekrutují se především z řad absolventů FA a FaVU, s jistým odstupem následují absolventi FP a FIT.

Obrázek 3.24: Aktuální zaměstnavatel absolventů VUT



Tabulka 3.25: Aktuální zaměstnavatel absolventů VUT

firma/organizace kde absolventi pracují (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
česká soukromá	35	37	30	43	41	67	40	19	30	44
zahraniční/nadnárodní	4	37	43	30	25	7	35	6	8	27
česká se zahraničním kapitálem	2	12	12	11	15	7	16	0	15	12
státní/veřejná	2	9	12	7	8	8	5	31	23	8
podniká samostatně	55	2	0	7	7	8	2	38	8	6
podniká se zaměstnanci	0	1	0	1	2	3	1	6	8	2
jiné	2	2	3	1	2	0	1	0	8	1
celkem	100	100	100	100	100	1000	100	100	100	100

V minulém šetření (2007–2008) jsme konstatovali, že po období kontinuálního růstu podílu absolventů zaměstnaných u zahraničních či nadnárodních společností došlo k určitému

propadu. Výsledky tohoto šetření ukazují, že se čísla vrátila na úroveň roku 2006, což znamená, že zahraniční a nadnárodní firmy znovu v regionu zvyšují poptávku po pracovní síle.

Tabulka 3.26: Absolventi zaměstnaní u zahraničních a nadnárodních firem

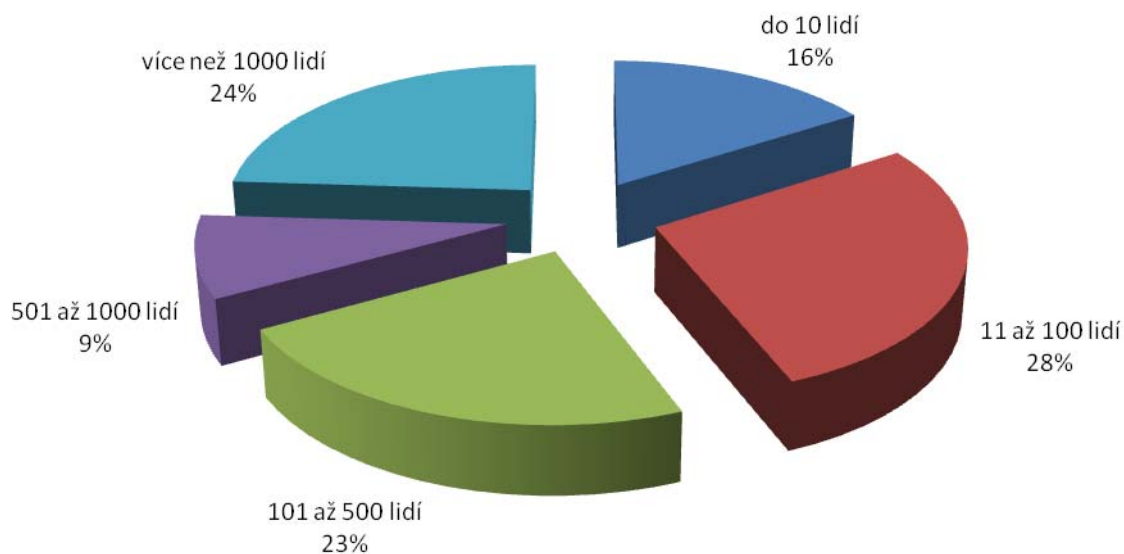
	1999-2002	2003-2005	2006	2007-2008	2009-2010
podíl absolventů VUT zaměstnaných u zahraničních a nadnárodních firem (%)	15	20	27	24	27

Velikost zaměstnavatele

Absolventi směřují jak do firem velmi malých, tak do obřích kolosů s více než tisíci zaměstnanci. Největší podíl z nich pracuje ve středně velkých firmách mezi 11 až 500 lidmi. Oproti minulému šetření se zvýšil podíl absolventů zaměstnaných v podnicích s více než tisícem zaměstnanců (z 20 % na 24 %). Jde o důsledek téhož trendu, který jsme naznačili v předcházející subkapitole: po určitém útlumu oživují poptávku po pracovní síle velké nadnárodní společnosti.

Co se týče rozdílů po fakultách, jsou podobné jako v minulých šetřeních. Absolventi FA a FaVU častěji než ostatní pracují v malých firmách do 10 zaměstnanců. Obří firmy zaměstnávají nejčastěji absolventy FEKT, ale nově také absolventy FCH (těch v minulém šetření pracovalo ve firmách o této velikosti jen 23 % oproti současným 36%).

Obrázek 3.27: Velikost organizace, v níž absolventi pracují



Tabulka 3.28: Velikost organizace, v níž absolventi pracují

velikost zaměstnavatele (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
do 10 lidí	69	9	5	15	14	31	6	53	15	16
11 až 100 lidí	23	26	21	29	31	35	23	26	38	28
101 až 500 lidí	4	19	29	27	21	20	31	7	31	23
501 až 1000 lidí	2	8	9	6	14	4	15	7	0	9
více než 1000 lidí	2	37	36	23	20	10	25	7	15	24
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

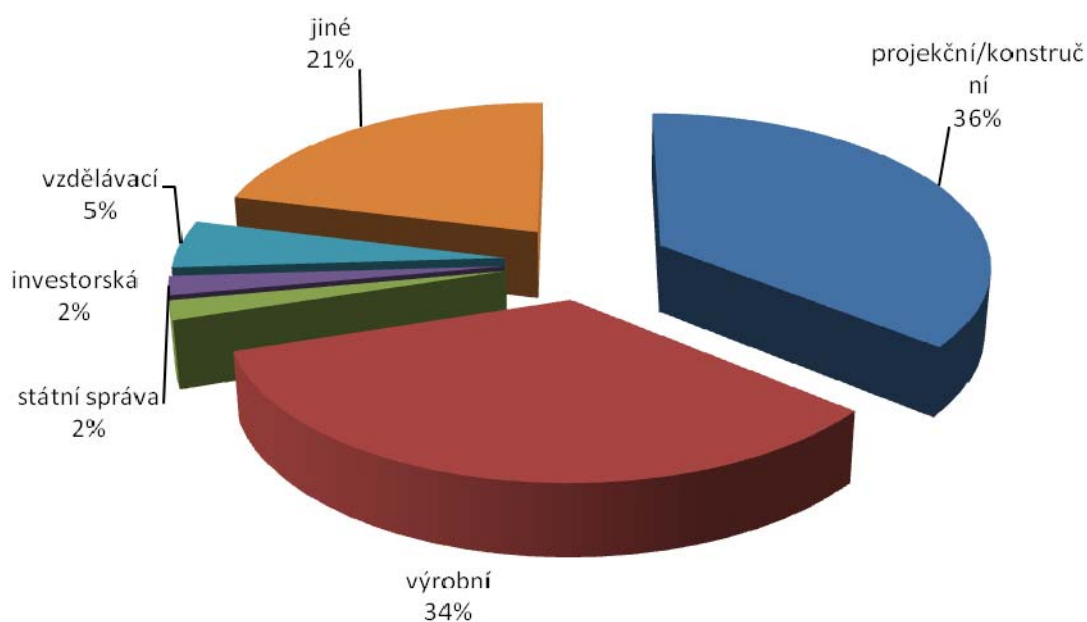
Tabulka 3.29: Absolventi zaměstnaní u firem nad 100 zaměstnanců

	2003-2005	2006	2007-2008	2009-2010
podíl absolventů VUT zaměstnaných u firem nad 100 zaměstnanců (%)	49 %	59 %	51 %	56 %

Zaměření firmy a sektor hospodářství

Absolventy zaměstnávají především dva typy společností – jednak projekční a konstrukční firmy (36 %), jednak firmy výrobní (34 %). Jiné typy firem nežli konstrukční a výrobní jsou v celkovém vzorku zastoupeny spíše okrajově.⁹ Co se týče rozdíl mezi fakultami, ve státní správě pracuje zvýšený podíl absolventů FAST a FP, ve vzdělávání především absolventi FaVU.

Obrázek 3.30: Zaměření organizace, v níž absolventi pracují (%)



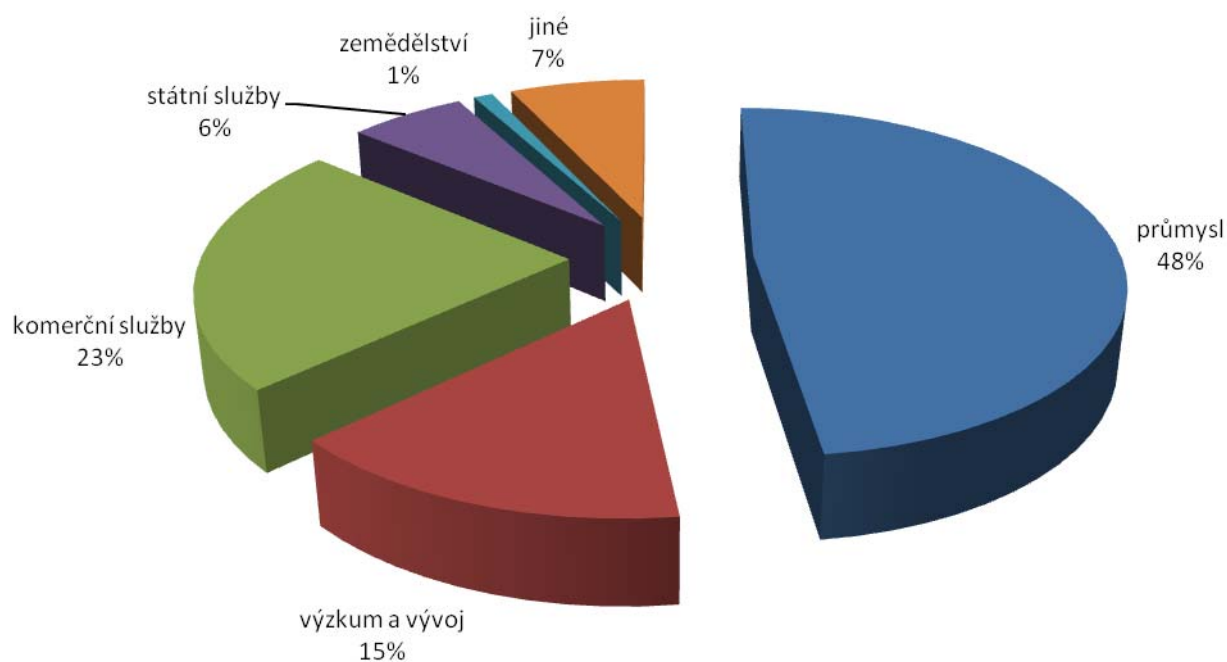
⁹ 21 % respondentů se bohužel neidentifikovalo s žádnou z pěti nabízených kategorií a nemůžeme tedy s určitostí říci, jaké zaměření má organizace, v níž pracují.

Tabulka 3.31: Zaměření organizace, v níž absolventi pracují

typ	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
projekční/ konstrukční	82	39	3	42	8	54	29	13	17	36
výrobní	2	34	64	14	27	26	55	13	33	34
investorská	0	1	6	4	5	2	1	0	0	2
státní správa	0	2	3	0	7	6	1	7	17	2
vzdělávací	2	6	9	8	3	2	3	20	8	5
jiné	14	18	15	32	50	10	11	47	25	21
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Z hlediska rozlišení podle sektorů hospodářství je – vzhledem k technickému zaměření univerzity – nasnadě, že většina pracujících absolventů působí v průmyslu. Významný je rovněž sektor komerčních služeb. Toto zastoupení firem podle hospodářského sektoru se v čase příliš nemění. Přesto existuje sektor, který v čase kontinuálně roste (s výjimkou minulého šetření, které ukazovalo stagnaci), a to je sektor výzkumu a vývoje (viz tabulka 3.33).

Obrázek 3.32: Sektory hospodářství, kde absolventi pracují



Tabulka 3.33: Absolventi pracující v sektoru výzkumu a vývoje

	1999-2002	2003-2005	2006	2007-2008	2009-2010
podíl absolventů VUT pracujících v sektoru výzkumu a vývoje (%)	8	10	12	12	15

Variabilitu podle fakult zachycuje tabulka 3.34. Absolventi FSI a FAST směřují především do sektoru průmyslu, naopak absolventi FP a FIT do komerčních služeb. Velmi nevyrovnaný je podíl absolventů ve výzkumu a vývoji, kde dominují absolventi FIT a nově také FCH (v minulém šetření bylo v tomto sektoru zaměstnáno jen 18 % chemiků). Naopak některé fakulty mají produkci výzkumných pracovníků nulovou (FaVU, ÚSI) nebo jen velmi nízkou (FA, FP, FAST).

Tabulka 3.34: Sektory hospodářství kde absolventi pracují

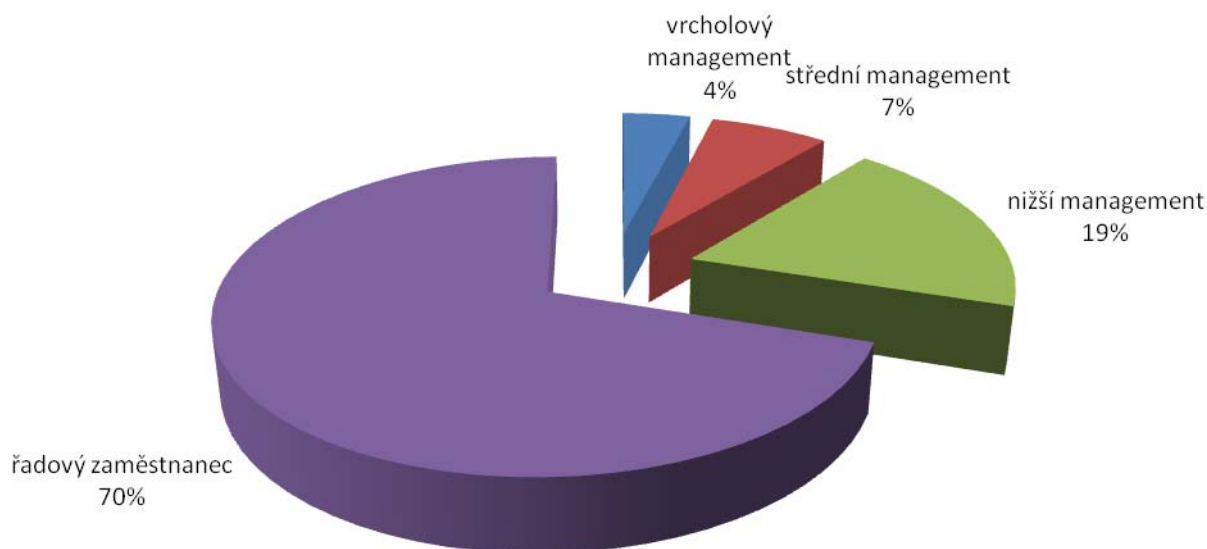
sektor hospodářství	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
průmysl	35	44	49	5	22	71	74	12	31	48
výzkum a vývoj	4	21	27	34	3	3	16	0	0	15
komerční služby	24	21	14	45	53	10	7	38	31	23
státní služby	4	8	3	6	8	9	1	25	22	6
zemědělství	0	0	1	0	3	1	0	0	8	1
jiné	33	6	6	10	12	6	2	25	8	7
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Pozice absolventů ve firmě

Nyní se zastavme u toho, jaká je pozice absolventů ve firmě, v níž pracují. Většina z nich zastává řadovou pozici, jak se dá očekávat vzhledem k poměrně krátké praxi. Téměř třetina z nich však zastává funkci manažerskou – v 19 % jde o pozici nižšího managementu, 7 % připadá na střední a 4 % na vyšší management. Jde o podobné výsledky jako v minulém šetření.

Manažerské pozice obsazují častěji absolventi ÚSI a FP (zde je to v souladu s profilací fakulty), naopak zřídka se na ně dostávají absolventi FaVU, ale také FA či FEKT.

Obrázek 3.36: Pozice absolventů ve firmě



Tabulka 3.37: Pozice absolventů ve firmě podle fakult

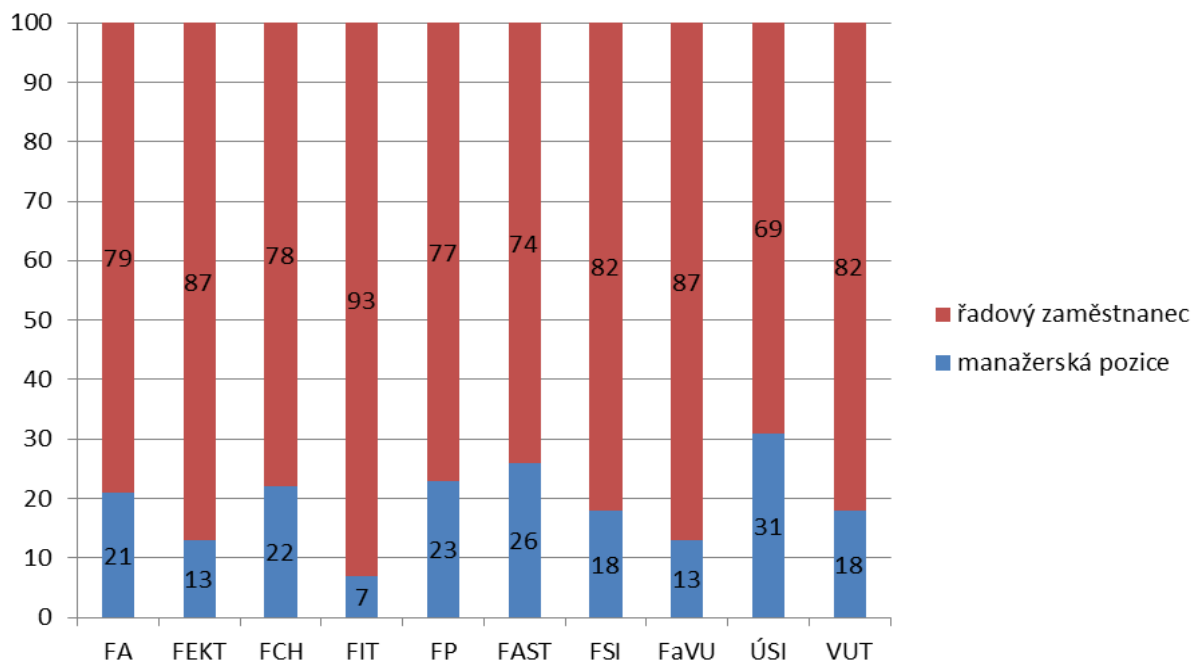
pozice, na níž absolventi pracují (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
manažerská pozice	23	23	30	23	41	35	29	13	46	30
řadový zaměstnanec	77	77	70	77	59	65	71	87	54	70
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Ačkoli je kariéra našich respondentů dosud krátká, můžeme hovořit o růstu, pokud se zaměříme na to, na jakou pozici do stávajícího zaměstnání nastupovali. Graf 3.36 ukazuje, že jich na manažerskou pozici nastupovalo 18 %. To znamená, že 12 % respondentů nastupovalo na pozici řadovou a teprve postupem času povýšilo.

Srovnání po fakultách je překvapivě odlišné (tabulka 3.37). Rovnou na manažerskou pozici nastupují především absolventi ÚSI a FAST. Absolventi FP tedy manažerské pozice obsazují ve zvýšené míře až po jisté době strávené v zaměstnání.

Za zmínku stojí skutečnost, že absolventi FIT, kteří vstupují do zaměstnání s nejvyššími platy, zároveň nejméně často obsazují při nástupu manažerské pozice.

Obrázek 3.38: Pozice, na kterou absolventi do firmy nastupovali, podle fakult (%)



Tabulka 3.39: Pozice, na kterou absolventi do firmy nastupovali, podle fakult

Nástupní pozice (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
manažerská pozice	21	13	22	7	23	26	18	13	31	18
řadový zaměstnanec	79	87	78	93	77	74	82	87	69	82
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Výše jsme uvedli, že kvalifikovaná práce při studiu a kontakt s budoucím zaměstnavatelem pozitivně ovlivňují výšku nástupního platu. Dalo by se proto předpokládat, že budou mít také pozitivní vliv na nástupní pozici, avšak takovýto vztah naše data nepotvrzují.

Stávající platové ohodnocení

Průměrný hrubý současný plat absolventů z let 2009–2010 činí 26.933,- Kč. Od minulého šetření tudíž došlo k mírnému poklesu stávajících platů, neboť absolventi z let 2007–2008 pobírali v průměru 27.000,- Kč. Vývoj platů v čase zachycuje tabulka 3.40.

Tabulka 3.40: Vývoj stávajících platů v čase

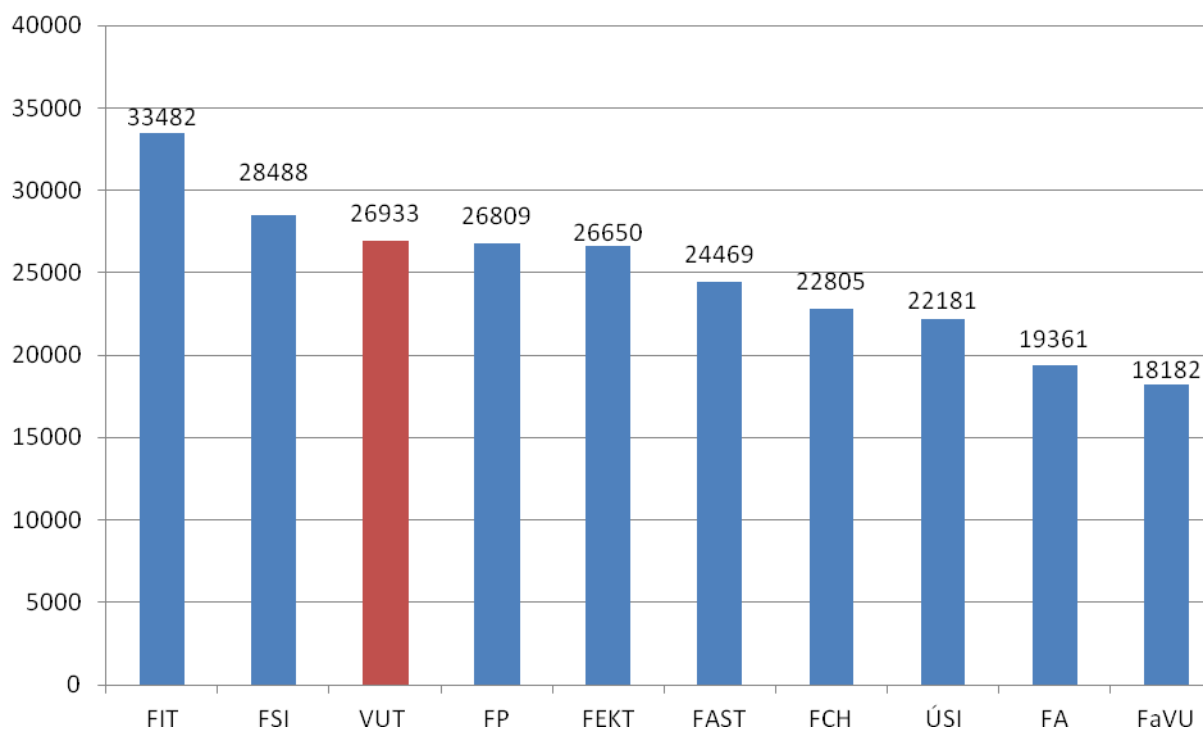
	absolventi 1999-2002	absolventi 2003-2005	absolventi 2006	absolventi 2007-2008	absolventi 2009-2010
stávající plat	19980,-	21723,-	25251,-	27000,-	26933,-

Mezi platy absolventů z jednotlivých fakult jsou značné rozdíly. Nejlépe jsou, podle očekávání, placeni absolventi FIT, následováni absolventy FSI. Zatímco absolventi FIT tomuto žebříčku dominovali i v minulém šetření a jejich plat od té doby vzrostl jen mírně (absolventi z let 2007-2008 udávali v průměru 32.002,- Kč), u absolventů FSI došlo ke změně. Ze všech fakult zaznamenali největší platová progres, neboť v minulém šetření pobírali v průměru 26.902,- Kč, což znamená, že nyní berou o 1.586,- Kč více. Jejich pozice na žebříčku se posunula ze čtvrté příčky v minulém šetření na druhou příčku v šetření současném. Naopak se poněkud propadla FP, která je nyní třetí. To sice nevypadá jako velká změna, ale reálné platy absolventů této fakulty se citelně snížily – z 30.208,- Kč na současných 26.809,-, tedy o více než čtyři tisíce korun.

Nejnižší platy pobírají absolventi FaVU a FA. I u nich došlo ke snížení, v případě architektů k dost značnému (v minulém šetření byl jejich plat 25.273,- Kč).

Tabulka 3.42 přehledně zachycuje jak relativní velikost platů u jednotlivých fakult vztaženou k celouniverzitnímu průměru, tak posun, ke kterému došlo od minulého šetření.

Obrázek 3.41: Průměrný současný plat podle fakult a jeho poměrné vztažení k průměru za celou univerzitu



Tabulka 3.42: Průměrný současný plat podle fakult a jeho poměrné vztažení k průměru za celou univerzitu a rozdíl oproti minulému šetření

fakulta	průměrný současný plat (Kč)	relativní velikost platu vztažená k průměru	rozdíl oproti absolventům 2007-2008 (%)
FIT	33482	124%	+ 1 %
FSI	28488	106%	+ 6 %
VUT	26933	100%	+ 0 %
FP	26809	100%	- 13 %
FEKT	26650	99%	- 1 %
FAST	24469	91%	+ 0 %
FCH	22805	85%	3 %
ÚSI	22181	82%	-
FA	19361	72%	- 23 %
FaVU	18182	68%	- 16 %

Stejně jako u nástupních platů existuje i u aktuálních platů rozdíl mezi muži a ženami. Muži uváděli hrubý měsíční plat v průměru 27.890,- Kč, ženy 23.088,-. Rozdíl je statisticky významný na hladině 0,00.

U nástupních platů jsme uváděli, že jsou pozitivně ovlivňovány kvalifikovanou prací během studia a předcházejícím kontaktem se zaměstnavatelem. Tento efekt se překvapivě nestírá ani po uplynutí určitého času, neboť rovněž u stávajících platů jsme našli statisticky významné rozdíly ($p = 0,00$).

Tabulka 3.43: Rozdíly ve stávajících platech podle práce při studiu a kontaktu se zaměstnavatelem

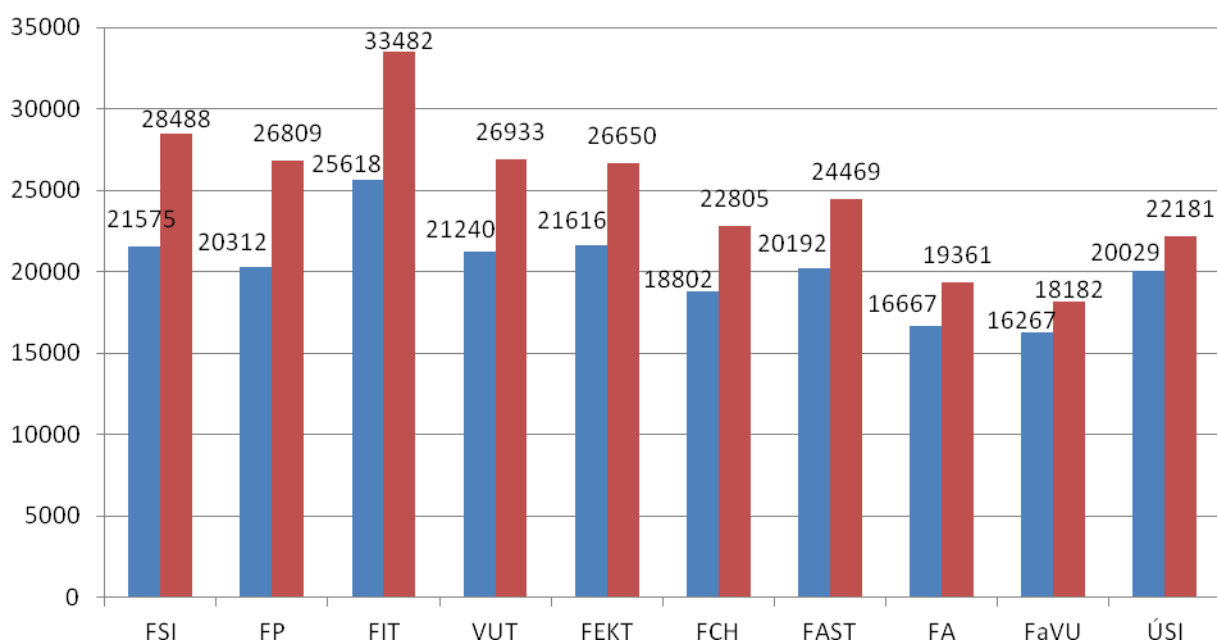
	ano	ne
Práce během studia	27.835,-	25.722,-
Kontakt se zaměstnavatelem	27.833,-	26.426,-

Platová dynamika

Zaměříme-li svoji pozornost na otázku, jak se u našich absolventů liší stávající plat od platu, s nímž nastupovali do svého prvního zaměstnání, dostaneme se k číslu 5.693,- Kč. Během jednoho až dvou let praxe si tedy naši respondenti polepšili v průměru o 27 %. To je podobný nárůst jako v minulém šetření.

Ne všichni si ovšem s přibývajícími měsíci praxe polepší stejným způsobem. Nejvíce rostou platy absolventům FSI, FP a FIT, nejméně naopak absolventům ÚSI, FaVU a FA.

Obrázek 3.44: Platová dynamika – průměrné aktuální a nástupní platy



Tabulka 3.45: Platová dynamika – průměrné aktuální a nástupní platy

fakulta	nástupní plat	aktuální plat	nárůst
FSI	21575	28488	32%
FP	20312	26809	32%
FIT	25618	33482	31%
VUT	21240	26933	27%
FEKT	21616	26650	23%
FCH	18802	22805	21%
FAST	20192	24469	21%
FA	16667	19361	16%
FaVU	16267	18182	12%
ÚSI	20029	22181	11%

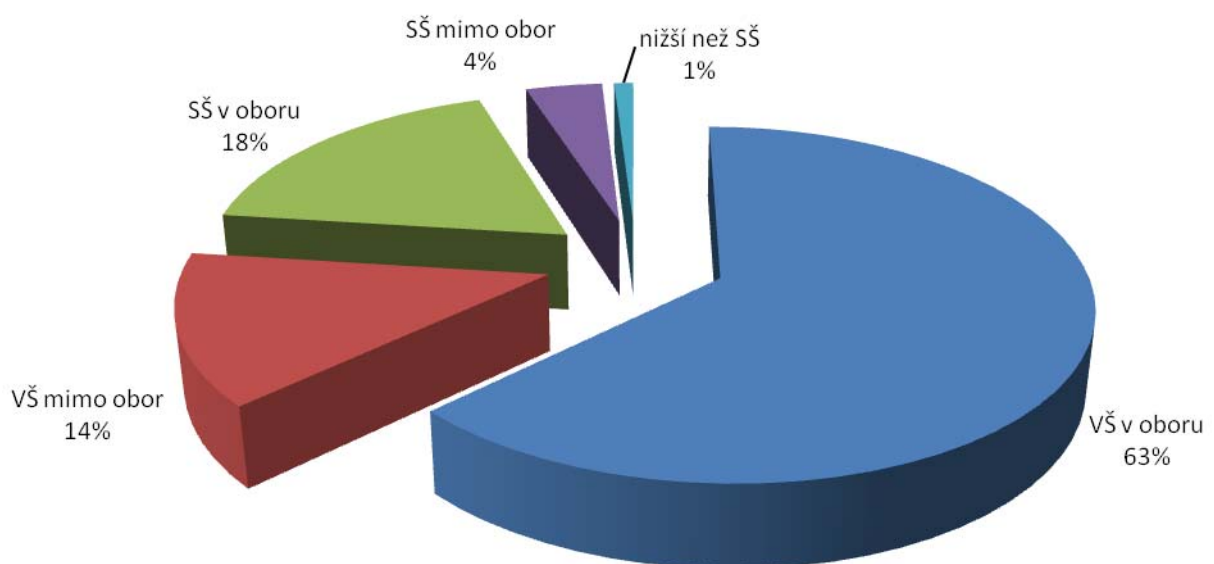
Využívání získané kvalifikace

Vzdělanostní požadavky na aktuální pracovní místo absolventů jsou velmi podobné jako při minulých šetřeních. Necelé dvě třetiny z pracujících respondentů zastávají místo odpovídající svým nárokem jejich kvalifikaci – tj. vysokoškolské místo v oboru, který vystudovali.

Rozdíly mezi jednotlivými fakultami jsou ovšem výrazné. Tradičně svoji kvalifikaci nejlépe uplatňují absolventi FA. Na opačném konci žebříčku stojí absolventi FCH, FP a nově také ÚSI, kteří až v polovině případů buďto odcházejí mimo obor, nebo pracují na místě vyžadujícím pouze středoškolské vzdělání.

Fakt, že absolventi nevyužívají plně svoji kvalifikaci, nemá žádný vliv na výšku jejich platu a jen velmi slabě ovlivňuje jejich spokojenost se stávajícím místem ($r = 0,6$; $p = 0,00$)

Obrázek 3.46: Požadované vzdělání na aktuálním pracovním místě



Tabulka 3.47: Požadované vzdělání na aktuálním pracovním místě podle fakult

požadované vzdělání aktuálního místa (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
VŠ v oboru	94	60	48	78	52	67	64	40	50	63
VŠ mimo obor	4	19	22	5	16	6	15	20	33	14
SŠ v oboru	2	18	20	14	21	23	16	20	0	18
SŠ mimo obor	0	3	10	2	10	4	4	20	17	4
nižší než SŠ	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Představy versus realita

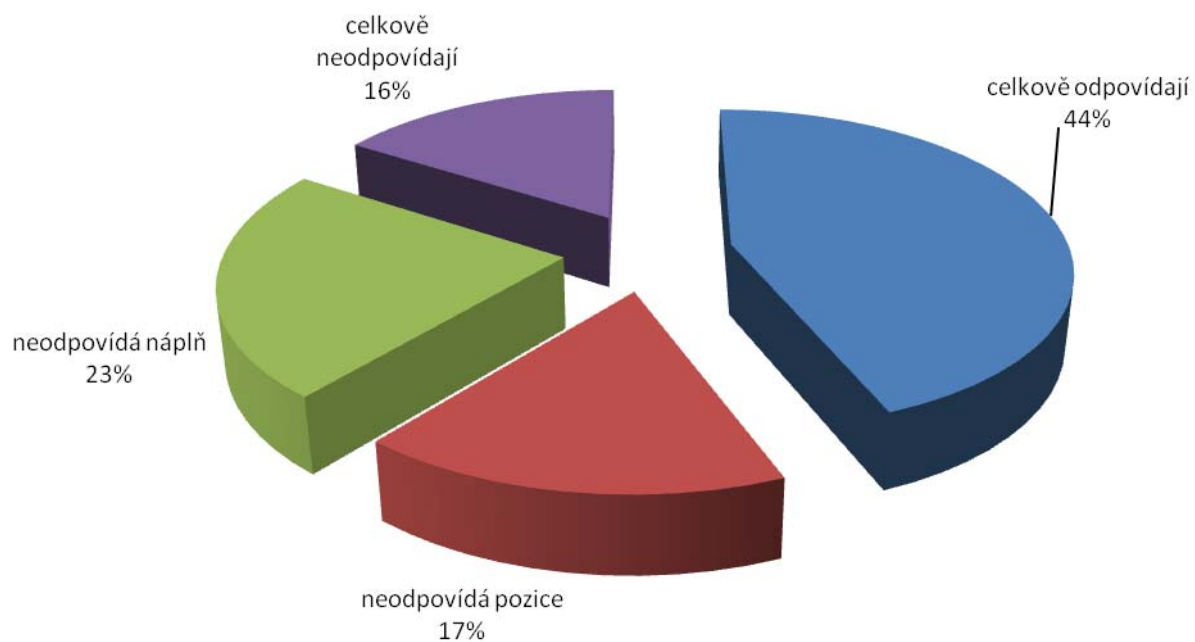
Do jaké míry odpovídá aktuální pracovní místo představám z dob studia? U 44 % respondentů došlo k naplnění původních představ jak ohledně pracovní náplně, tak ohledně pozice ve firmě. Naopak 16 % uvádí celkový rozpor mezi tím, co očekávali, a tím, co v jejich pracovním životě nastalo. To je rozdíl oproti minulému šetření, kdy 51 % udávalo naprostý soulad a jen 9 % neprostý nesoulad. Tento nálezn můžeme interpretovat buď tak, že oproti svým starším kolegům měla tato kohorta absolventů jiné představy o budoucím zaměstnání, anebo, a to je patrně pravděpodobnější, se jejich představy nezměnily, ale došlo k proměně situace ve firmách a na pracovním trhu.

Nejrealističtěji pohlíželi do budoucna absolventi FIT, FaVU a FA, nejvíce zaskočení jsou absolventi FCH, FaVU a ÚSI. Toto pořadí bylo (s výjimkou ÚSI, který v minulém šetření zastoupen nebyl) podobné i v minulých šetřeních.

Analýzy ukazují souvislost mezi naplněním představ o budoucím zaměstnání a spokojeností se současným místem ($r = 0,31$ na hladině významnosti 0,00). To znamená, že ti, kdo deklarují nesoulad mezi svými představami a realitou, jej vnímají jako nepříjemný a jsou ve své práci méně spokojeni.

Kupodivu na realističnost představ nemá významný vliv skutečnost, že respondenti kvalifikovaně pracovali během studia či byli v nějakém kontaktu s budoucím zaměstnavatelem.

Obrázek 3.48: Jak pracovní místo odpovídá představám z dob studia



Tabulka 3.49: Jak pracovní místo odpovídá představám z dob studia podle fakult

představy versus realita (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
celkově odpovídají	55	41	36	63	42	43	43	56	39	44
neodpovídá pozice	25	17	13	10	14	21	18	6	15	17
neodpovídá náplň	12	24	16	23	20	23	25	6	15	23
celkově neodpovídají	8	18	34	4	24	13	14	32	31	16
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

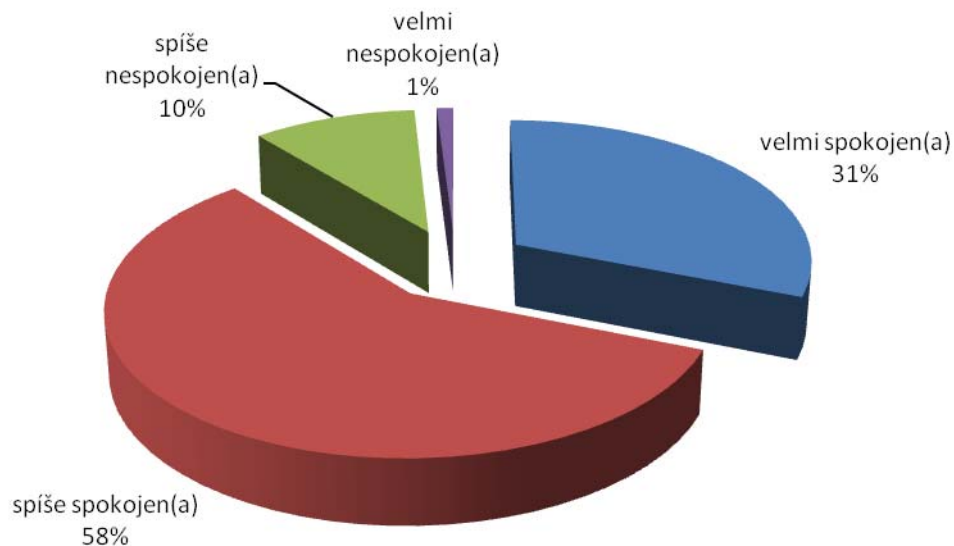
Spokojenost s aktuálním místem

Absolventi VUT jsou se svým stávajícím zaměstnáním v drtivě většině spokojeni. Jde o podobné výsledky jako minule, jen s velmi mírným nárůstem spíše nespokojených (bylo jich 8 %).

Za nejspokojenější lze považovat absolventy FIT a FaVU, což jsou fakulty se zcela rozdílnými parametry uplatnění. Spokojenost absolventů FIT je možné vysvětlit poukazem na výšku jejich platů. Ta totiž se spokojeností koreluje – koeficient činí 0,32 na hladině významnosti 0,00. Spokojenost absolventů FaVU však musí být dána jinými faktory, které na základě našich dat nedokážeme identifikovat.

Nejvíce nespokojeni jsou absolventi FA. Zde jde o velký posun oproti minulému šetření, neboť tehdy byli naopak architekti nejspokojenější. Domníváme se, že tato změna má finanční pozadí, protože platy architektů se mezi oběma šetřeními nejradikálněji snížily (viz výše). Odkazem na propad ve mzdách lze vysvětlit i nižší spokojenost absolventů FP, kteří minule patřili mezi nejvíce spokojené.

Obrázek 3.50: Míra spokojenosti s aktuálním místem



Tabulka 3.51: Míra spokojenosti s aktuálním místem

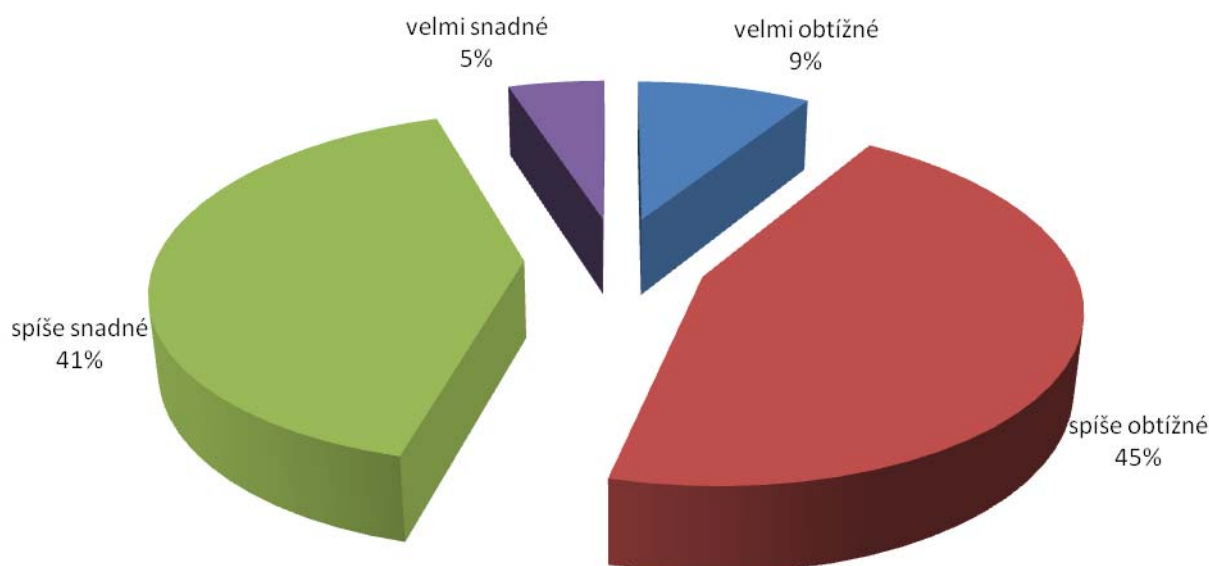
spokojenost s aktuálním místem (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
velmi spokojen(a)	19	34	34	34	29	26	33	31	31	31
spíše spokojen(a)	64	54	51	61	59	59	58	69	61	58
spíše nespokojen(a)	17	11	12	5	10	14	9	0	8	10
velmi nespokojen(a)	0	1	3	0	2	1	0	0	0	1
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Pocitovaná obtížnost hledání nového místa

Jedním z indikátorů, které mohou vypovídat o tom, jak absolventi sami subjektivně vnímají svoji pozici na trhu práce, je jejich představa o obtížnosti nalezení nového místa. Tato položka vyjadřuje sebevědomí absolventů a jejich sebejistotu ohledně vlastní uplatnitelnosti.

V grafu 3.52 vidíme, že se respondenti dělí přibližně na dvě poloviny. Jedna polovina se domnívá, že by nalezení nového místa bylo velmi či spíše snadné, druhá má naopak za to, že by to bylo velmi či spíše obtížné. Tabulka 3.53 ukazuje tento parametr v časovém průřezu. Vidíme, že optimismus absolventů stoupal až do roku 2006, poté se prudce zlomil a poklesl pod úroveň generace absolventů z přelomu tisíciletí. V minulém šetření bylo mínění o obtížnosti nalezení nového místa na podobné úrovni jako v tomto šetření a byl to jeden z prvních signálů změn na pracovním trhu, neboť absolventi z let 2007–2008 vykazovali v té době stále ještě rostoucí platy a velmi krátkou dobu hledání prvního místa.

Obrázek 3.52: Jak by podle respondentů bylo obtížné najít si nové místo



Tabulka 3.53: Podíl absolventů, kteří se domnívají, že nalezení nového místa by bylo obtížné v jednotlivých šetřeních

	1999-2002	2003-2005	2006	2007-2008	2009-2010
podíl absolventů, kteří se domnívají, že nalezení nového místa by bylo obtížné (%)	47	38	23	53	54

Podíváme-li se na situaci po fakultách, vidíme zcela ojedinělou sebedůvěru absolventů FIT, z nichž plných 81 % vnímá nalezení nového místa jako snadnou záležitost. Ostatní fakulty následují s velkým odstupem, za spíše optimistické lze považovat ještě absolventy FSI a FEKT. Na opačném konci žebříčku se nachází FCH a FA, jejichž absolventi mají z hledání nového místa největší obavy. Zatímco u FCH se více méně opakuje výsledek z předcházejícího šetření, v případě FA jde o nový jev, neboť mezi absolventy z let 2007-2008 považovalo nalezení nového místa za obtížné 50 %, nyní je to 73 % respondentů. Tento pokles sebejistoty jde ruku v ruce se zhoršením platových podmínek architektů a snížením jejich spokojeností se stávajícím zaměstnáním (viz výše).

Tabulka 3.54: Jak by podle respondentů bylo obtížné najít si nové místo

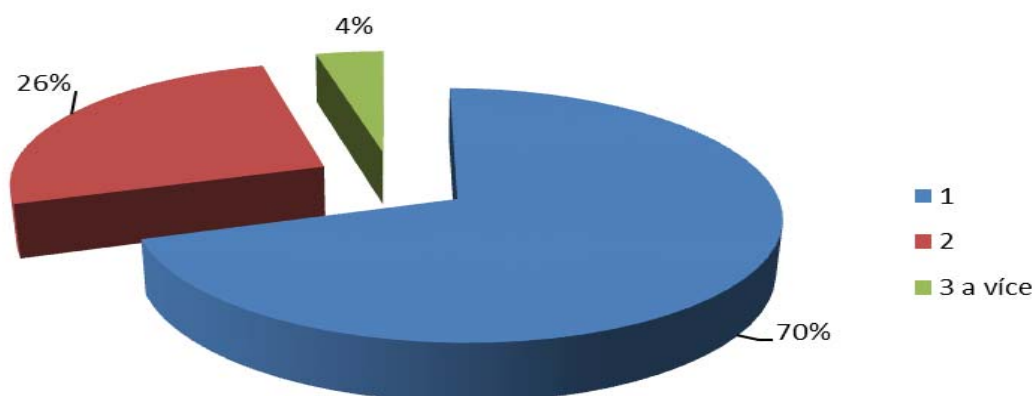
pocitovaná obtížnost hledání nového místa	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
velmi obtížné	16	4	12	1	13	18	6	19	23	9
spíše obtížné	57	45	66	18	56	56	40	39	38	45
spíše snadné	24	48	22	68	27	24	48	38	31	41
velmi snadné	2	3	0	13	4	2	6	6	8	5
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Reálná změna zaměstnání

Zajímali jsme se také o to, jak často absolventi reálně střídají místo. V průměru měli za období od absolutoria do sběru dat 1,4 zaměstnavatele. Tento údaj je téměř podstatě identický u všech fakult, náchylnost ke změnám zaměstnání tedy nesouvisí s vystudovaným oborem. Graf č. 3.55 ukazuje rozložení respondentů podle počtu zaměstnavatelů, které vystřídali. Jak je patrné, téměř tři čtvrtiny zůstávají dosud ve svém prvním zaměstnání.

Položili jsme si otázku, zda při změně zaměstnání dochází ke zvýšení platu, rozdíl mezi platy absolventů v prvním zaměstnání a těch, kteří změnili zaměstnavatele, není statisticky signifikantní.

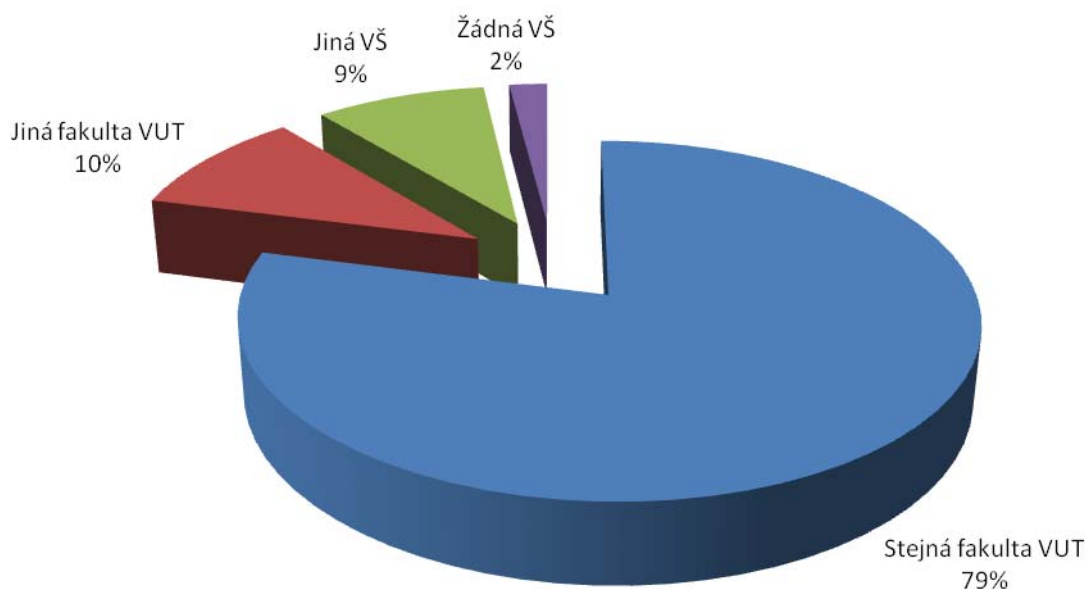
Obrázek 3.55: podíly absolventů zaměstnaných u prvního, druhého nebo třetího zaměstnavatele



3.3 Ohlédnutí za vzděláváním na VUT

V této části se zaměříme na to, jak absolventi rekapituluji přínos svého studia ve vztahu k potřebám praktického profesního života, do nějž po ukončení školy nastoupili. Obecně lze říci, že své studium hodnotí pozitivně a vykazují značnou loajalitu vůči mateřské univerzitě i fakultě, neboť více než tři čtvrtiny z nich by znovu volily naprosto identickou studijní dráhu. O jiné fakultě VUT by uvažovali nejvíce absolventi FCH, FEKT a FAST, jinou vysokou školu by volili ponejvíce absolventi FCH a FA. Celkově jsou chemici nejnáchylnější k tomu, zvolit napodruhé jinou vzdělávací dráhu.

Obrázek 3.56: Rekapitulace vzdělávací dráhy



Tabulka 3.57: Rekapitulace vzdělávací dráhy

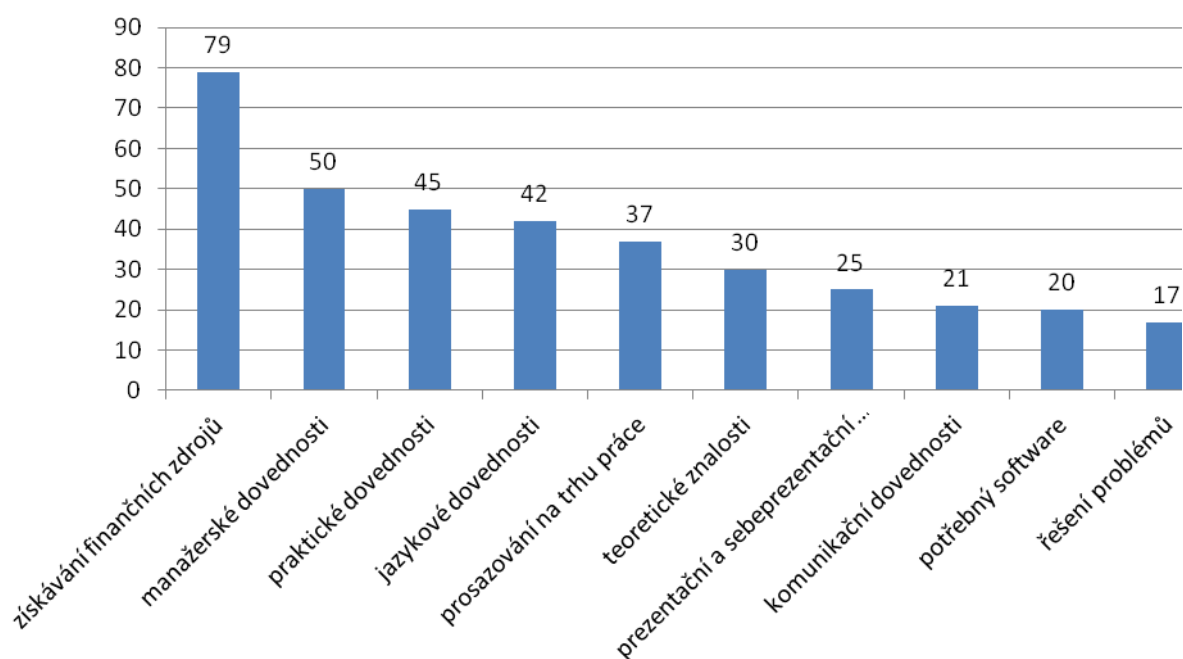
Rozhodnutí v případě nové volby VŠ studia (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
Stejná fakulta VUT	73	81	67	88	73	70	84	76	74	79
Jiná fakulta VUT	5	14	13	4	11	14	9	4	16	10
Jiná VŠ	18	4	17	7	13	14	4	20	10	9
Žádná VŠ	4	1	3	1	3	2	3	0	0	2
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Respondentů jsme se dále ptali, do jaké míry se ve chvíli vstupu do prvního zaměstnání cítili připraveni naplňovat požadavky, které na ně toto místo kladlo. Jednoduše řečeno nás zajímalo, do jaké míry jejich vzdělání odpovídalo požadavkům praxe.

V grafu 3.58 vidíme podíl respondentů, kteří se v jednotlivých oblastech cítili nedostatečně připraveni. Více než tři čtvrtiny absolventů vnímaly nedostatky ve svých znalostech získávání finančních zdrojů pro realizaci pracovních projektů. Další položky jsou již mnohem méně často zmiňované. Za problematické můžeme považovat ještě manažerské dovednosti, jazykovou vybavenost a praktické odborné znalosti (na rozdíl od znalostí teoretických). Naopak nejmenší starosti dělá absolventům po nástupu schopnost řešit nové problémy, práce s odborným softwarem a komunikační dovednosti.

V oblasti pocíťovaných deficitů jsme v průběhu let svědky zřetelných změn. Zatímco na přelomu tisíciletí studenti cítili, že nedostatečně zvládají práci se softwarem, později se jejich pozornost přesunula ke znalosti cizích jazyků. Deficity v obou těchto oblastech se postupně snížily (markantní je to hlavně u softwaru) a od minulého šetření naprosto dominuje potřeba zvládání finančních zdrojů. To patrně neznamená, že by se nějak snížila pozornost věnovaná tomuto tématu na VUT, spíše jde o to, že firmy nyní tuto znalost či dovednost po absolventech důrazněji požadují.

Obrázek 3.58: Deficitní oblasti pocíťované při nástupu do praxe¹⁰



Tabulka 3.59 vypovídá o velmi různorodých potřebách studentů jednotlivých fakult. Relativně vysoký podíl architektů například udává, že jim v praxi nestačily odborné teoretické znalosti, naopak u absolventů ÚSI či FIT je tento problém velmi okrajový. Absolventi FSI zase ve vyšší míře než ostatní postrádají jazykové dovednosti, prosazování na trhu práce je problémem především pro absolventy FCH a FaVU.

¹⁰ Jde o podíl těch, kteří v dotazníku uváděli, že jim jejich znalosti a dovednosti v daných oblastech při nástupu do praxe nestačily (jde o součet možností „spíše ne“ a „rozhodně ne“).

Tabulka 3.59: Deficitní oblasti pocíťované při nástupu do praxe podle fakult podle fakult

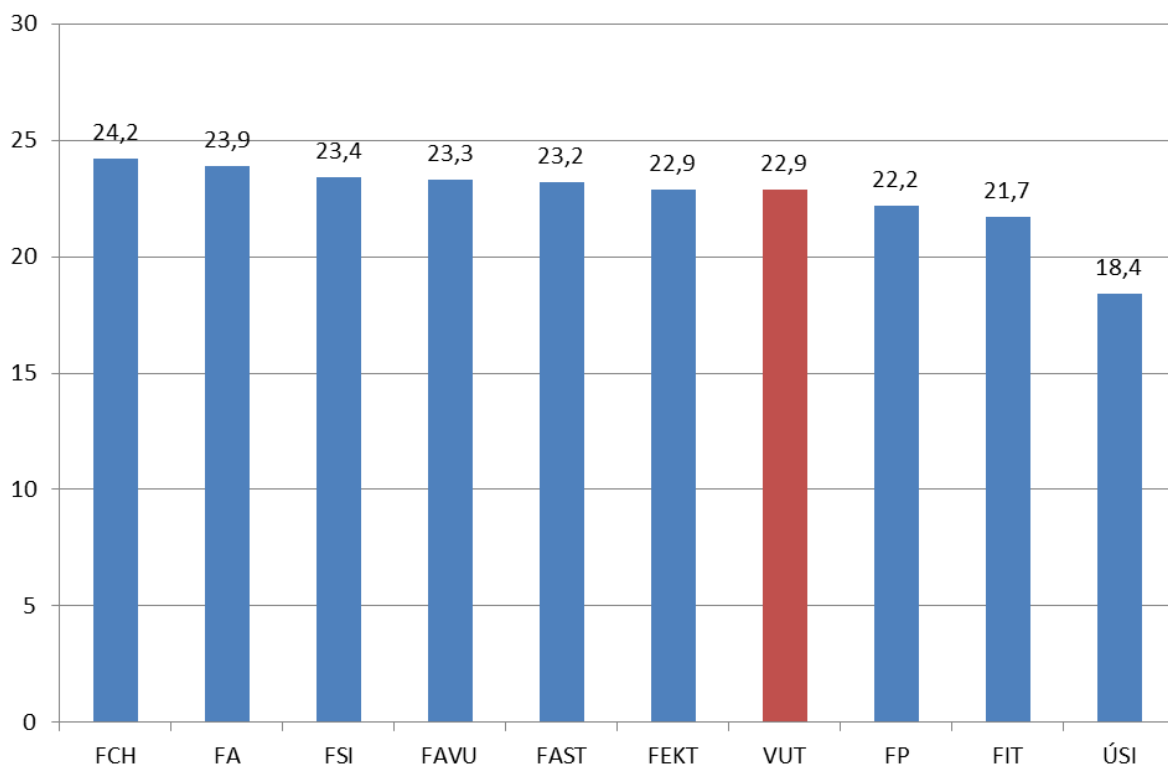
deficitní oblasti při nástupu do praxe (% absolventů, kteří udávají, že jim uvedené znalosti či dovednosti spíše nebo rozhodně nestačily)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
teoretické znalosti	43	31	39	17	37	28	28	30	14	30
praktické dovednosti	44	43	41	31	50	50	48	18	43	45
potřebný software	23	23	24	19	23	24	22	19	15	20
manažerské dovednosti	77	48	52	53	35	51	56	62	14	50
řešení problémů	30	26	22	3	23	25	18	13	0	17
prosazování na trhu práce	39	39	58	28	33	38	35	59	29	37
komunikační dovednosti	26	23	19	26	22	21	24	74	7	21
prezentační a sebeprezentační dovednosti	22	24	29	33	14	27	26	30	7	25
jazykové dovednosti	30	47	44	28	34	42	51	30	21	42
získávání finančních zdrojů	90	77	87	75	70	84	82	73	64	79

Ke všem výše uvedeným oblastem se respondenti vyjadřovali na škále 1 (vědomosti a znalosti mi při nástupu do praxe rozhodně stačily) až 4 (rozhodně nestačily). To umožňuje vytvořit tzv. index deficitu, který získáme sečtením hodnot u jednotlivých oblastí. Čím vyšší hodnoty index deficitu nabývá, tím více nedostatků u sebe absolventi při nástupu do praxe identifikovali.¹¹ Tabulka 3.61 ukazuje porovnání průměrných hodnot indexu deficitu po jednotlivých fakultách.

Nejnižší hodnoty index deficitu nabývá na ÚSI, což by mělo znamenat, že příprava na této fakultě nejlépe koresponduje s požadavky praxe. Na tento výsledek je však třeba pohlížet s rezervou, neboť celkem bylo ve vzorku pouze 19 respondentů z tohoto vysokoškolského ústavu a na otázky týkající se deficitních oblastí jich odpovídalo pouze 14. Nadprůměrný výsledek již tradičně vykazuje FIT a FP.

¹¹ Vzhledem k tomu, že index obsahuje 10 položek, každou o hodnotách od 1 do 4, může index nabývat hodnot od 10 do 40.

Obrázek 3.60: Index deficitu podle fakult



Tabulka 3.61: Index deficitu podle fakult

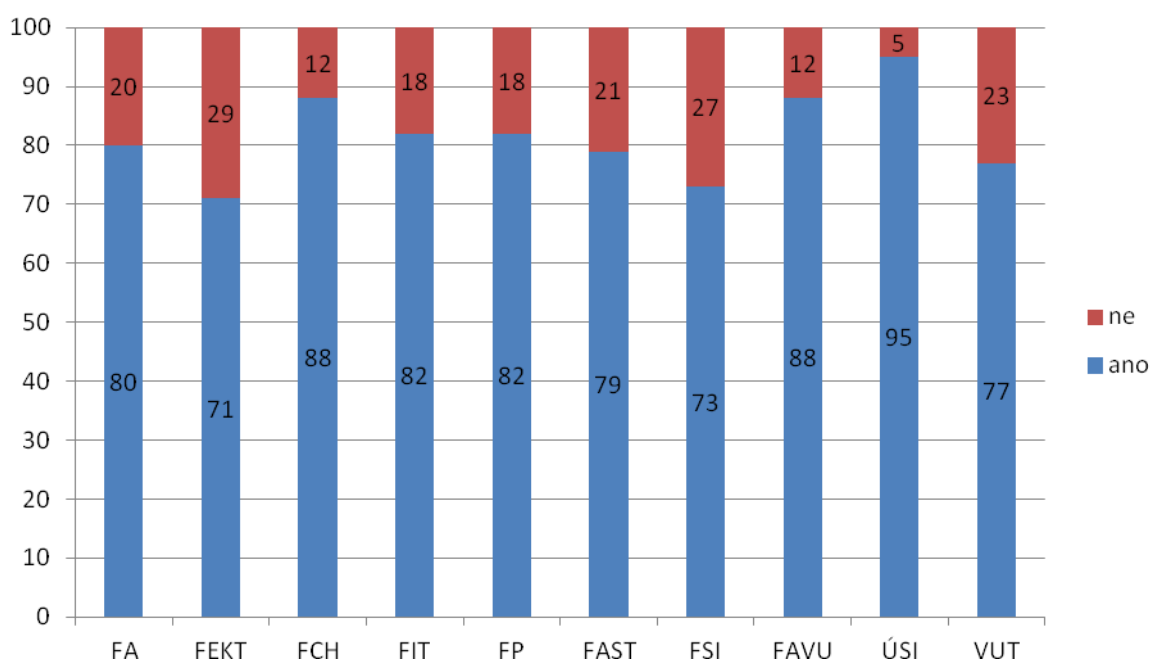
fakulta	index deficitu
FCH	24,2
FA	23,9
FSI	23,4
FAVU	23,3
FAST	23,2
FEKT	22,9
VUT	22,9
FP	22,2
FIT	21,7
ÚSI	18,4

3.4 Zpátky do školy?

Dnešní společnost bývá označována jako společnost vědění – předpokládá se, že vzdělávání je permanentním procesem, který absolvováním univerzity v žádném případě nekončí. Do jaké míry je tato vize v souladu s představami a záměry absolventů VUT? Jak ukazuje graf 3.62, více než tři čtvrtiny absolventů VUT předpokládají, že se budou dále vzdělávat. Ačkoli jde o vysoké číslo, je poněkud nižší než v minulém šetření, kdy tento záměr deklarovalo 82 % respondentů.

Vzdělávat se chtějí v přibližně srovnatelné míře absolventi téměř všech fakult, vymyká se snad jen ÚSI, kde je ochota vzdělávat se na úrovni 95 %, a z druhé strany FEKT a FSI s hodnotou o 20 % nižší.

Obrázek 3.62: Zda si respondenti myslí, že se budou dále vzdělávat (%)

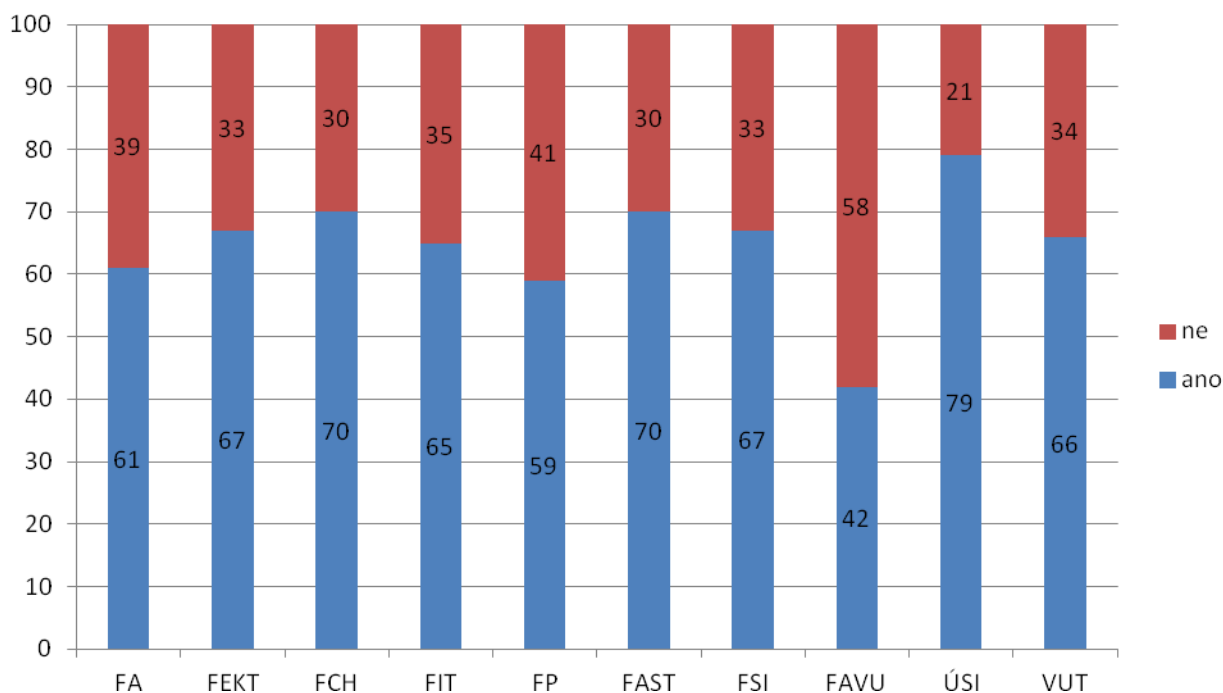


Tabulka 3.63: Zda si respondenti myslí, že se budou dále vzdělávat

další vzdělávání (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FAVU	ÚSI	VUT
ano	80	71	88	82	82	79	73	88	95	77
ne	20	29	12	18	18	21	27	12	5	23
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Víme, že se absolventi chystají k dalšímu vzdělávání, otázka je, jakou instituci si k tomu vyberou. Budou se za tímto účelem vracet na svoji mateřskou univerzitu? Zájem o vzdělávání na VUT je poměrně vysoký, ale přesto o něco nižší než v minulém šetření (tehdy to bylo 71 %). Největší zájem o studium na VUT mají absolventi ÚSI, FCH a FAST. Nejnižší zájem vykazují absolventi FaVU, kteří přitom deklarují obecně vysokou ochotu se dále vzdělávat – zřejmě tedy za tímto účelem míří jinam než na svou alma mater.

Obrázek 3.64: Zájem o další vzdělávání na VUT (%)



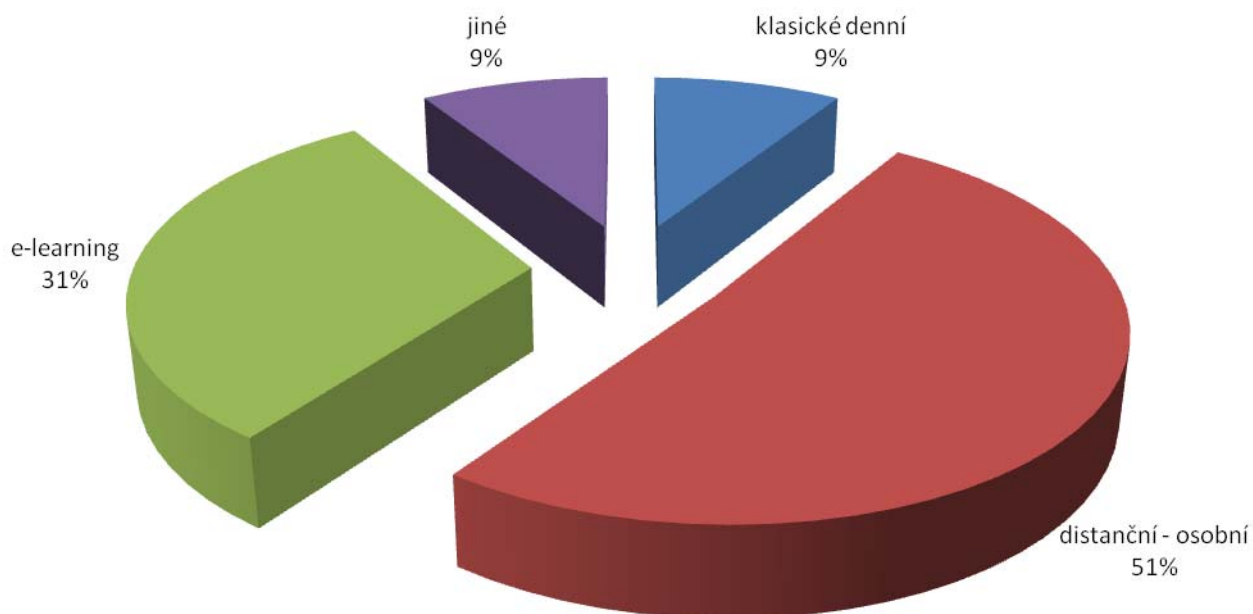
Tabulka 3.65: Zájem o další vzdělávání na VUT

další vzdělávání (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
ano	61	67	70	65	59	70	67	42	79	66
ne	39	33	30	35	41	30	33	58	21	34
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Další studium se může realizovat v různých formách. Jen malý podíl absolventů uvažuje o klasickém denním studiu, upřednostňována je distanční forma, kterou by volila více než polovina respondentů. Téměř třetině z nich by vyhovoval e-learning (tedy samostatné studium za pomoci elektronických materiálů). Jde o velmi podobné výsledky jako v minulém šetření, oproti očekávání v čase neposiluje elektronická forma.

Jednotlivé fakulty se od sebe liší v preferenci denního studia – velmi vysoký podíl je u ÚSI, značně nižší, ale stále nadprůměrný potom u FCH a FIT. E-learning má své příznivce podle očekávání na FIT a FEKT, ale ještě více na FP.

Obrázek 3.66: Preferovaná forma dalšího studia



Tabulka 3.67: Preferovaná forma dalšího studia podle fakult

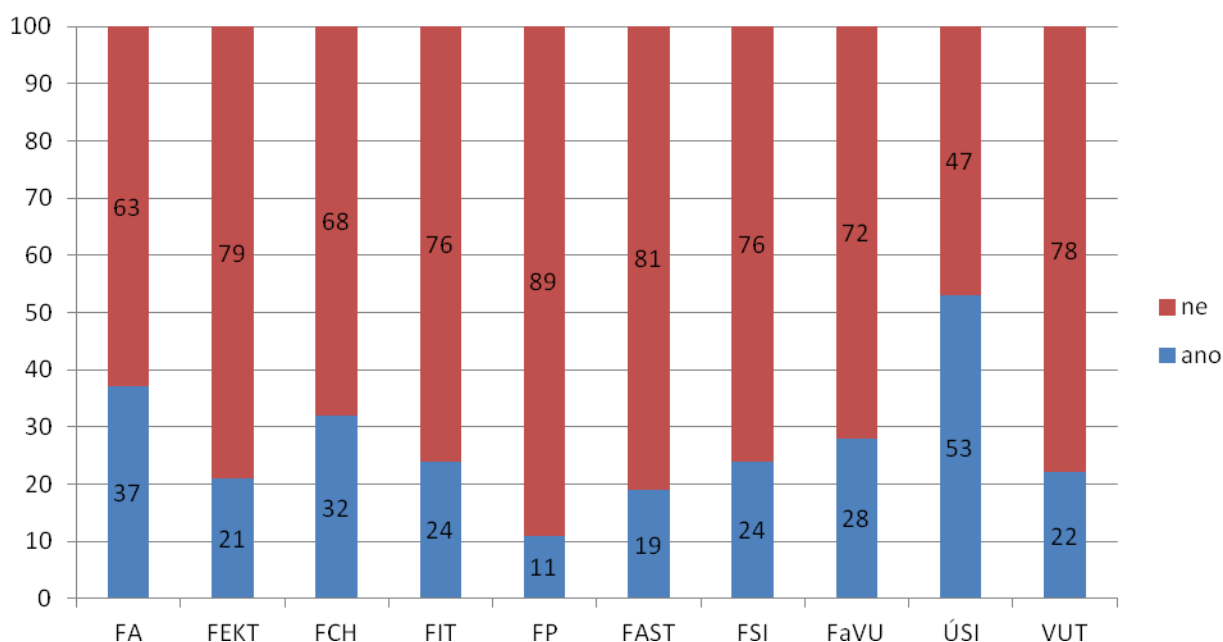
preferovaná forma dalšího studia (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
klasické denní	4	9	13	13	5	7	11	4	32	9
distanční - osobní	65	48	58	42	44	53	54	79	42	51
e-learning	22	32	22	37	39	32	27	4	26	31
jiné ¹²	9	11	7	8	12	8	8	13	0	9
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Nejnáročnější variantou dalšího studia, kterou univerzity nabízejí, je doktorské studium. O tomto typu studia uvažuje 22 % respondentů. Zájem o doktorské studium, jak ukazuje tabulka 3.70, se v čase nevyvíjí jednoznačným směrem, spíše kolísá, většinou se pohybuje mírně nad dvaceti procenty, což se jeví jako vyhovující číslo.

V této položce jsou výrazné mezifakultní rozdíly. Naprosto se vymyká ÚSI, kde má o doktorské studium zájem nadpoloviční většina absolventů. Zvýšený zájem projevují rovněž absolventi FCH a FA, u nichž to může být dáno faktem, že na pracovním trhu nedostávají tak dobré nabídky jako jejich kolegové z jiných fakult. Tuto hypotézu lze podpořit poukazem na to, že zvýšení zájmu u architektů (v minulém šetření jej projevovala 33 % z nich) je provázáno zhoršováním jejich pozice na trhu práce. Oproti tomu zájem chemiků v čase poklesl (minule to bylo 40 %), přičemž jejich podmínky na pracovním trhu se relativně zlepšily.

¹² Pod hlavičku jiné spadá především samostudium, případně školení a kurzy organizované zaměstnavatelem.

Obrázek 3.68: Zájem o doktorské studium na VUT (%)



Tabulka 3.69: Zájem o doktorské studium na VUT

zájem o doktorské vzdělávání na VUT (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
ano	37	21	32	24	11	19	24	28	53	22
ne	63	79	68	76	89	81	76	72	47	78
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

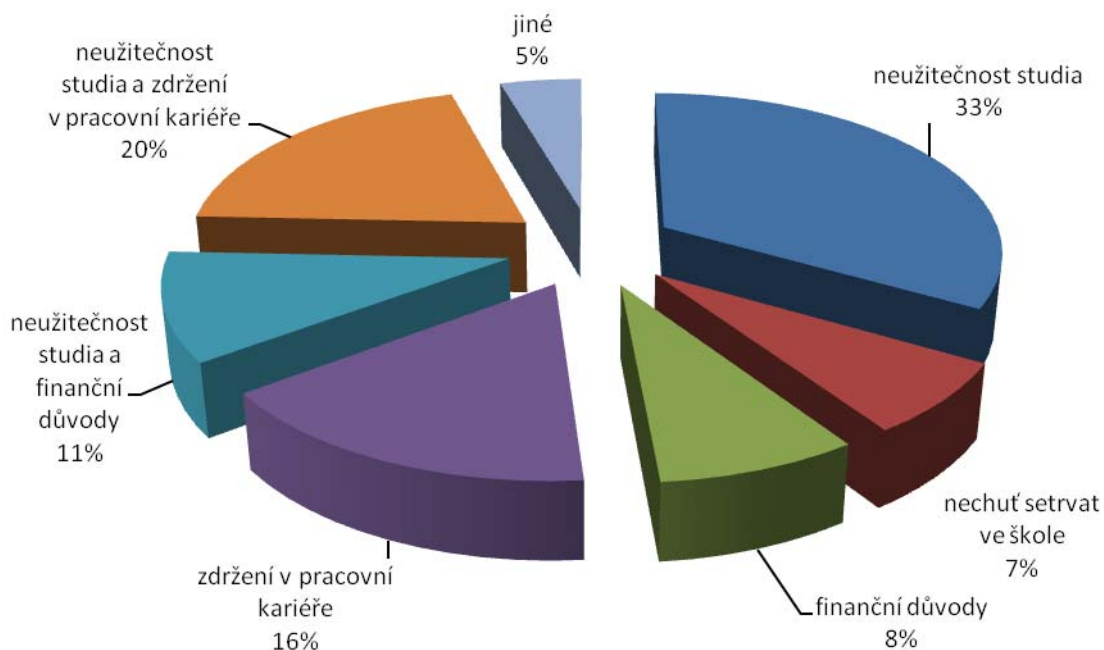
Tabulka 3.70: Zájem o doktorské studium - vývojová řada

	1999 - 2002	2003 - 2005	2006	2007 - 2008	2009 - 2010
podíl absolventů, kteří mají zájem o doktorské studium (%)	31	21	19	24	22

Nyní se zastavíme u těch absolventů, kteří o doktorském studiu neuvažují, a prozkoumáme důvody jejich nezájmu. Lze říci, že dominantním důvodem je vnímaná neužitečnost studia. Ta sama o sobě tvoří 37 % z udávaných důvodů, dalších 30 % respondentů udává neúčinnost v kombinaci se zdržením v pracovní kariéře nebo finančními důvody. To, že absolventi

vnímají studium v první řadě jako neúčelné, je poměrně silnou zprávou a svědčí o tom, že je doktorské studium vnímáno spíše v jakési opozici vůči praktickému profesnímu životu, než jako účelné zvyšování kvalifikace. Za zmínku stojí, že finanční důvody, o nichž se často spekuluje jako o dominantním zdroji nezájmu o doktorské studium, překvapivě nehrají až tak velkou roli.

Obrázek 3.71: Důvod nezájmu o doktorské studium



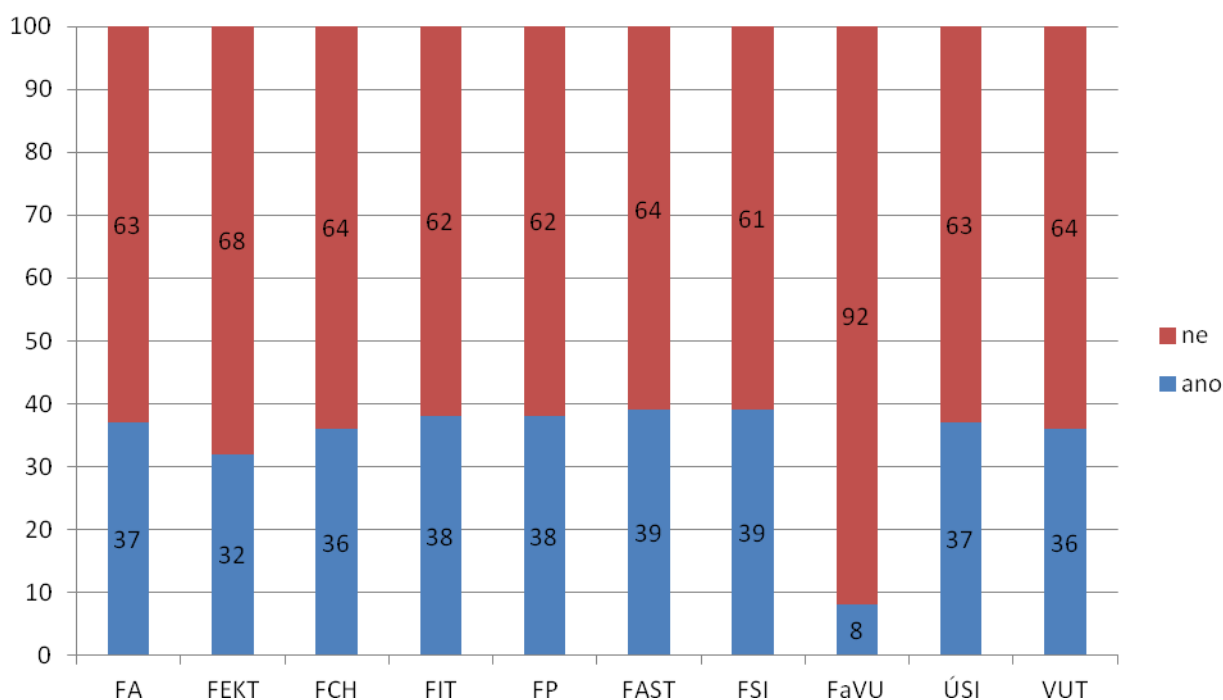
Tabulka 3.72: Důvod nezájmu o doktorské studium

preferovaná forma dalšího studia (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FAVU	ÚSI	VUT
neužitečnost studia	37	37	31	38	36	39	35	39	45	37
necht' setrvat ve škole	6	10	12	8	6	9	7	17	11	8
finanční důvody	9	9	17	9	8	9	10	5	0	9
zdržení v pracovní kariéře	14	17	12	14	17	21	20	22	22	18
neužitečnost studia a finanční důvody	8	10	13	16	11	10	14	0	22	12
neužitečnost studia a zdržení v pracovní kariéře	9	14	5	12	16	11	10	14	0	22
jiné	17	3	10	3	6	4	7	17	0	5
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Dalším studijním programem, který VUT v posledních letech nabízí, je studium MBA. Zájem o toto studium je podstatně vyšší než o studium doktorské, ale i zde je patrný mírný pokles (v minulém šetření o něj projevovalo zájem 41 % respondentů).

Zatímco v minulém šetření byl zájem o toto studium rozložen dost nerovnoměrně a týkal se především absolventů FP a FCH, nyní se čísla velmi vyrovnala, s výjimkou FaVU, jejíž absolventi o studiu MBA příliš neuvažují.

Obrázek 3.73: Zájem o studium MBA na VUT (%)



Tabulka 3.74: Zájem o studium MBA na VUT

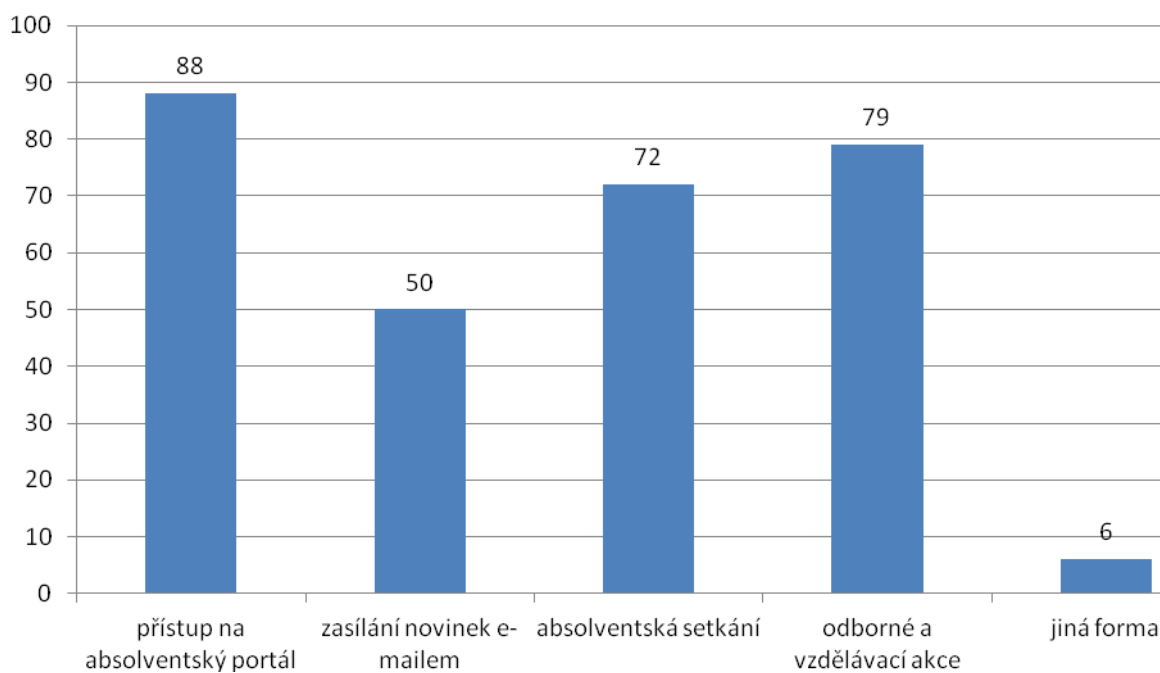
zájem MBA program na VUT (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
ano	37	32	36	38	38	39	39	8	37	36
ne	63	68	64	62	62	64	61	92	63	64
celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Ačkoli se zdaleka ne všichni absolventi chystají na VUT dále studovat, 96 % z nich má po absolutoriu zájem udržovat nějakou formu kontaktu se školou.

Vedle různých forem studia existují i další způsoby kontaktu mezi absolventy a jejich mateřskou univerzitou. Toto číslo svědčí jednoznačně o dobrém vztahu ke škole a spokojenosti kapitálem (odborným i sociálním), který svým absolventům poskytla.

Preferenci různých forem ukazuje graf 3.75. Největší zájem je stejně jako v minulém šetření o přístup na absolventský portál, ale též o odborné a vzdělávací akce a o absolventská setkání. Vidíme tedy, že absolventi ocení jak nepřímou komunikaci se svými fakultami (absolventský portál, polovina z nich uvedla také zasílání novinek elektronickou poštou), tak komunikaci přímou (vzdělávací akce, absolventská setkání).

Obrázek 3.75: Zájem o kontakt s VUT po absolutoriu



Tabulka 3.76: Zájem o kontakt s VUT po absolutoriu

preferovaná forma kontaktu (%)	FA	FEKT	FCH	FIT	FP	FAST	FSI	FaVU	ÚSI	VUT
přístup na absolventský portál	86	90	91	86	84	86	90	72	84	88
zasílání novinek e-mailem	40	50	55	37	50	56	52	40	47	50
absolventská setkání	80	74	88	56	67	74	74	60	68	72
odborné a vzdělávací akce	79	79	81	80	74	84	77	68	58	79
jiná forma	18	4	13	4	5	5	5	12	5	6

4. Závěr

V této zprávě jsme shrnuli výsledky pravidelného výzkumu uplatnění absolventů VUT v praxi, přičemž do vzorku byli zahrnuti absolventi, kteří školu ukončili v letech 2009–2010. V posledních několika letech se česká ekonomika nachází ve stádiu recese, růst mezd zpomalil, klesá počet volných pracovních míst a naopak stoupá nezaměstnanost. To vše komplikuje mladým lidem profesní start.

Přesto naše data ukazují, že se absolventi VUT stále prosazují na pracovním trhu velmi dobře. Parametrem, na kterém můžeme toto tvrzení nejlépe doložit, je celková míra nezaměstnanosti. Ačkoli nezaměstnanost absolventů vysokých škol v celostátním kontextu stoupá a v roce 2010 činila 3,5 %, mezi absolventy VUT z let 2009–2010 jsou nezaměstnaných pouze necelá 2 %, což je stejné číslo jako v předcházejícím šetření realizovaném před dvěma lety.

Některé další údaje však signalizují, že aktuální ekonomická situace přece jen na absolventy VUT doléhá. Jak jsme konstatovali výše, nejsou zatím ohroženi zvýšenou nezaměstnaností, ale nalezení pracovního místa jim trvá déle než v minulosti. Platové podmínky, které jim firmy nabízejí, jsou přitom pro absolventy většiny fakult VUT horší než dříve. Citelně se snížily především platy absolventů FA a FP. Naopak odvětví, ve kterém registrujeme vzestup, je strojírenství, což znamená relativní zlepšení platů absolventů FSI. V řadě parametrů se zlepšuje rovněž postavení absolventů FCH, kteří vykazovali ve všech předcházejících šetřeních nejhorší uplatnitelnost ze všech absolventů VUT. Nyní v mnoha ohledech dotahují absolventy jiných fakult, na rozdíl od nich jsou však sužováni zřetelně vyšší nezaměstnaností.

Fakultou, jejíž absolventi dostávají nejlepší pracovní nabídky, je FIT. Tato fakulta také (pomineme-li ÚSI s velmi malým počtem respondentů) nejlépe připravuje své studenty na aktuální požadavky zaměstnavatelů.

Ať už jde o absolventy kterékoli fakulty, existuje univerzální lék, jenž jim vstup do profesního svět značně usnadňuje. Tímto lékem je kvalifikovaná práce v průběhu studia. Studenti, kteří již při studiu kvalifikovaně pracovali, si rychleji než ostatní hledají po absolutoriu pracovní místo a nastupují s výrazně lepšími platy. Efekt vyšších platů se přitom nestírá ani s přibývajícím praxí. Dalším zvýhodňujícím faktorem je kontakt s budoucím zaměstnavatelem již před absolutoriem. Je potěšitelné, že v řadě případů je to právě mateřská univerzita, kdo tento kontakt zprostředkuje, ať už formou studentských stáží a spolupráce při

diplomových pracích nebo formou prezentačních akcí, na kterých se potenciální zaměstnavatelé představují studentům. V tomto ohledu vyniká mezi ostatními fakultami například FAST.

Mezi důležité ukazatele kvality školy patří spokojenost absolventů se studiem. Můžeme konstatovat, že absolventi VUT jsou s tím, co ve škole nabyli, spokojeni, většina z nich by svoji studijní volbu neváhala zopakovat. Pokud jim něco v kurikulu studovaných oborů chybělo, byla to především problematika získávání finančních zdrojů. Naopak své odborné znalosti či schopnost práce s technickým softwarem vnímají povětšinou jako dostačující. Spokojenost absolventů se promítá i do přání udržovat se školu nadále nějakou formu kontaktů, které vyjadřuje 96 % absolventů.

Dvě třetiny absolventů navíc udávají, že by se na VUT vrátily i za účelem dalšího studia. To je dobrá zpráva, avšak nemůžeme přehlédnout, že jde o nižší podíl, než v minulém šetření. Pokles se však týká ochoty vzdělávat se obecně, nikoli jen vzdělávání na VUT. Zdá se, že v době ekonomické nejistoty se absolventi soustředí v první řadě na svůj výkon v zaměstnání a úvahy o dalším vzdělávání poněkud utlumují.